LETO XV., ŠTEV. 12. LJUBLJANA, SOBOTA, 16. JANUARJA 1954 Druga izdaja Cena 10 din

SLOVENSKI Poročevalec

Izdaja časopisno-založniško podjetje SZDL »Naš tisk« / Direktor: Rudi Janhuba / Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak / Tiska tiskarna »Slov. poročevalca« / Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 23-522 do 23-526 / Uprava: Ljubljana, Tomšičeva 5/II., telefon 23-522 do 23-526 / Oglasni oddelek: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832 / Poštni predal 29 / Tekoči račun Narodne banke 601-»T«-163 / Mesečna naročnina 200 din

V zvezni skupščini ni manjšine, marveč so le različna mnenja

V obeh odborih za načrte poslovnikov se nadaljuje živahna razprava – Vsestransko razčiščenje pojmov omogoča čim bolj točne formulacije posameznih določb poslovnikov

Beograd, 15. jan. Na današnji seji komisije za izdelavo načrta poslovnika zveznega zbora je bilo živahno kot običajno. Živahna diskusija se je razvila že v začetku o 124. členu, ki pravi, da lahko dá obrazložitev zakonskega predloga, ki ga zvezni izvršni svet daje enemu od skupščinskih odborov, njegov predstavnik ali pa poverjenik. Poslanec Ninko Petrovič je predložil amandma k temu členu, s katerim se določa, da ima predstavnik izvršnega sveta pravico dati samo strokovno obrazložitev, ne pa politične obrazložitve. Dr. Ivan Sunarič je v razpravi dejal, da ne vidi razloga, zakaj ne bi poverjenik kot strokovnjak mogel dati tudi politične obrazložitve nekega zakonskega predloga. V razpravi je sodeloval tudi predstavnik izvršnega sveta dr. Jovan Djordjevič, ki je dejal, da je težko potegniti črto med »strokovno« in »politično« obrazložitvijo, češ da je vsaka »strokovna« obrazložitev hkrati tudi politična. Predsednik zveznega zbora Vlado Zečevič je bil mnenja, da **ne gre tu za vprašanje politike, ampak za to, ali je poverjenik popolnoma enakopraven s poslancem. To vprašanje je postavil načelno.**

Po krajši razpravi je bil amandma Ninka Petroviča pri glasovanju odklonjen. Člani komisije so 124. člen sprejeli tako, kot je predviden v načrtu poslovnika.

Ko je bil 124. člen sprejet, je bila razprava o ostalih vprašanjih manj obširna in so diskutanti predložili samo manjše spremembe.

Na današnji seji komisije za izdelavo načrta poslovnika zbora proizvajalcev je prisostvoval tudi podpredsednik zveznega izvršnega sveta Moša Pijade. Njegova navzočnost in sodelovanje v diskusiji sta v znatni meri poživili delo komisije ter prispevali k temeljiti obravnavi posameznih členov načrta poslovnika. Na predlog tovariša Moša Pijade je bila izvršena redakcija 125. člena, ki govori o iniciativi članov doma za predlaganje zakonskih predlogov izvršena tako, da imajo člani zbora proizvajalcev pravico, da preko svojega doma ali preko predsednika skupščine predlagajo zveznemu zboru določene zakonske spremembe. Po novi formulaciji 127. člena, ki je bila sprejeta na današnji seji, mora predsednik zvezne ljudske skupščine pošiljati preko predstavnikov doma vsak sprejeti zakonski predlog, tistemu odboru, v čigar delokrog spada. Spremenjena je tudi formulacija 128. člena tako da je treba zakonski predlog dostaviti članom doma, predno se prične razprava o tem predlogu v odboru. Odbor mora preko predstavnika doma obvestiti člane doma o zakonskem predlogu, ki ga odbor pripravlja.

Pomembna je pripomba tovariša Moša Pijade k 137. členu, ki govori o manjšini. Tovariš Moša Pijade je o tem dejal: **Mislim, da ni prav govoriti o manjšini. Včeraj smo na moj predlog govorili o tem, da ima manjšina v vsakem odboru pravico dostaviti domu poročilo ter zahtevati to in ono. Smatram, da je napačno govoriti o manjšini. V skupščini z več strankami je očitno, kje je manjšina in kje je večina, v naših odborih pa bosta dva ali trije poslanci imeli drugačno mišljenje od ostalih. Jutri ne bodo isti trije poslanci imeli drugačnega mišljenja, ampak bodo to drugi trije. Pojavljali se bodo glede na vsebino, ne pa glede na svojo strankarsko pripadnost. Zato o manjšini ne bi bilo treba govoriti.**

Prav tako živahna je bila razprava o 141. členu. Po živahnejši razpravi, v kateri je sodeloval tudi tovariš Moša Pijade, je bila sprejeta redakcija tega člena tako, da mora odbor v primeru, da dá iniciativo za nek zakonski predlog, za katerega je pristojen tudi zvezni zbor, dostaviti preko predstavnika doma zakonski predlog ustreznemu odboru zveznega zbora, še predno ga izglasuje v celoti. Prejšnja formulacija se je glasila tako, da se je člen nanašal ne na zbor proizvajalcev, temveč na zvezni zbor, s čimer bi lahko zbor proizvajalcev vplival na zvezni zbor.

Na predlog tovariša Pijade je bil spremenjen tudi 169. člen, tako da lahko po sedanji formulaciji tega člena zbor proizvajalcev sprejema sklepe samo v svojem imenu, dočim je po prejšnji formulaciji lahko dajal priporočila in sprejemal sklepe v imenu ljudske skupščine.

Na predlog tovariša Pijade je bil tudi zbrisan preje sprejeti člen 4., v katerem je rečeno, da zbor proizvajalcev opravlja pri zvezni ljudski skupščini tiste posle, za katere je po ustavi pristojen samo zbor proizvajalcev.

Komisije bodo jutri nadaljevale delo.

Potrebne bodo še naknadne korekture

Beograd, 15. jan. Razprava o načrtu poslovnika v odboru zveznega zbora proizvajalcev se je gibala v glavnem v duhu, ki prihaja do izraza v samem načrtu. Značilno pa je, da se je komisija vse preveč naslanjala na mnenje in stališče Milorada Vučkoviča, ki je prisostvoval sejam v imenu sekretariata za zakonodajo in organizacijo zveznega izvršnega sveta. Uspelo mu je celo, da s svojimi pojasnili omogoči izglasovanje čl. 2. ki govori o tem, da lahko poslanec, ki mu je odobren mandat, ki pa še ni prisegel, prisostvuje sejam in polnopravno odloča, razen o verifikaciji svojega lastnega mandata, čeprav so bili člani komisije prvotno mnenja, da je tako stališče nevzdržno in ta določba sploh nepotrebna. Verjetno je, da bo komisija izvršila še naknadne korekture, ker je bilo na predlog Draga Stamenkoviča sklenjeno, da lahko komisija naknadno spremeni tudi tiste člene, ki jih je že sprejela, v kolikor bi bile pravne solucije komisije zveznega zbora boljše in prikladnejše. *A. F.*

Jugoslovanski letalski oficirji v ZDA

New York, 15. jan. (Tanjug). Skupina jugoslovanskih letalskih oficirjev z generalnim podpolkovnikom Vladom Maletičem na čelu je obiskala nekaj letalskih oporišč v ZDA. Ta skupina je odpotovala 8. januarja iz Jugoslavije na obisk letalskim silam ZDA in se bo te dni vrnila v Jugoslavijo.

S seje komisije za izdelavo poslovnika Ljudske skupščine LRS

Občinsko podjetje - podporna ustanova za iredentiste

Pred razpravo o deficitnem tržaškem občinskem podjetju ACEGAT. – General Winterton se je vrnil iz Londona

TRST, 15. jan. (Po tel.). Tiskovni urad ZDA javlja, da se je danes vrnil iz Londona general Winterton, poveljnik anglo-ameriške cone Tržaškega ozemlja. Kakor je znano, je general Winterton odpotoval pred novim letom po uradnem poročilu na dopust v London, hkrati pa je imel tudi razgovore s predstavniki angleškega vojnega ministrstva.

Za današnjo večerno sejo občinskega sveta, za katero je napovedana med drugim tudi razprava o proračunu mestnega podjetja »ACEGAT« (podjetje za vodo, plin, elektriko in tramvajski ter trolejbusni promet), se predvideva ostro razpravljanje. To podjetje je že več let pasivno, čeprav so bile tarife za usluge že večkrat povišane. Po proračunu za leto 1954 je predvidenih okrog 770 milijonov lir deficita.

Na mestnem podjetju »ACEGAT«, ki zaposluje večje število ljudi, imajo iredentisti velik interes ter ne puste zraven nikogar, ki ni njihov pristaš. Občinska uprava, ki je v rokah krščanskih demokratov izvaja fašistično diskriminacijsko politiko ter ne sprejme v službo nikogar, ki je označen za komunista ali je slovenske narodnosti. Leta 1952 so sprejeli v službo 131 novih uslužbencev, ki so vsi člani ali simpatizerji italijanskih naconalističnih strank. Tako izkoriščajo iredentisti tudi občinsko upravo za svoje politične špekulacije. V strahu za svoj vsakdanji kruh uslužbenci ne upajo svobodno izraziti svojega političnega prepričanja, če je v nasprotju z iredentistično miselnostjo.

Vzrok za ta veliki deficit podjetja je tudi v tem, ker vodstvo favorizira več tisoč občinskih, okrajnih in drugih uradnikov, katerim daje velike popuste pri vožnjah in podobno. Prav ta uradniški sloj pa je tisti, ki se ga iredentisti poslužujejo za svoje politične špekulacije. *S. Lenardič.*

Predsednik republike sprejel Elliotta Newcomba

Beograd, 15. jan. *Predsednik republike Josip Broz Tito je sprejel danes ob 10. v Belem dvorcu sekretarja svetovne federacije bivših bojevnikov gospoda Elliotta Newcomba in njegovo soprogo ter ostal z njima v prisrčnem razgovoru.*

Sprejem pri Koči Popoviću

Beograd, 15. jan. (Tanjug). Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popovič je danes opoldne v prisotnosti državnega podsekretarja dr. Aleša Beblerja sprejem veleposlanika ZDA g. Jamesa Ridlebergerja in odpravnika poslov britanskega veleposlaništva g. J. Chattocka.

Neresnične vesti in tendenciozen komentar

BEOGRAD, 15. jan. Državni sekretariat za zunanje zadeve je objavil danes uradno sporočilo v zvezi z vestmi neke švicarske in neke britanske agencije o domnevnem sporazumu med Italijo in Jugoslavijo glede STO ter v zvezi s sporočilom italijanskega ministrstva za zunanje zadeve.

Sporočilo državnega sekretariata za zunanje zadeve poudarja, da so vesti tujih agencij o domnevnem sporazumu med Italijo in Jugoslavijo neresnične. Sporočilo dalje pravi, da je komentar italijanskega ministrstva za zunanje zadeve, ki pripisuje te vesti jugoslovanskim virom izmišljen in tendenziozen.

Sestanek v Ankari

Ankara, 15. jan. (Tanjug). Ankarski tisk javlja, da bo ob koncu tega meseca v Ankari sestanek načelnikov generalnih štabov treh balkanskih držav, katerega se bodo udeležili še nekateri drugi predstavniki treh generalnih štabov. Razgovori se bodo razvijali v duhu določb balkanskega sporazuma.

Ankarski sporazum je prvorazrednega pomena za preprečenje vsake agresije na Balkanu

Izjava generala Hamoviča po obisku vojaške delegacije v Grčiji

Beograd, 15. jan. Jugoslovanska vojaška delegacija, ki se je mudila pod vodstvom generalnega podpolkovnika Rada Hamoviča štiri dni v Grčiji kot gost grških oboroženih sil, se je danes vrnila v domovino. Ob prihodu v Skoplje je generalni podpolkovnik Rade Hamovič izjavil novinarjem, da je bil ta obisk rezultat izvajanja sklepov zadnjega sestanka vojaških zastopnikov treh držav, članic ankarskega sporazuma. Namen tega obiska je bil osebno spoznanje s poveljniki, starešinami in enotami grške armade, da bi se tudi na ta način še bolj poglobili in razširili prijateljski odnosi in medsebojno sodelovanje.

Ko je poudaril, da je delegacija obiskala več enot vseh rodov orožja grške armade ter se seznanila z višjim starešinskim sestavom armade, je general Hamovič izrazil svoje prepričanje, da so dobil člani delegacije **izredno pozitiven vtis o grški armadi. Po mojem mnenju,** je dejal generalni podpolkovnik Hamovič, **ima grška armada visoko bojno sposobnost in je pripravljena na izvršitev vseh bojnih nalog v obrambi neodvisnosti svoje države. Zlasti je treba poudariti splošno prepričanje,** je poudaril dalje, **ki vlada pri vseh, tako pri nižjih kot pri višjih starešinah prijateljske grške armade, da je ankarski sporazum prvorazrednega pomena za uspešno preprečenje vsake agresije na Balkanu ter za ohranitev neodvisnosti in mirnega razvoja držav članic.**

Skrajno topel prijateljski, iskren in intimen sprejem naše delegacije, je poudaril na koncu svoje izjave generalni podpolkovnik Hamovič, **ter iskreno prizadevanje, da nam nudijo vse možnosti, da spoznamo grško armado, vse to je dokaz prizadevanja grške armade, da še nadalje poglablja prijateljske zveze med državami in armadadami članic ankarskega sporazuma.**

Veleposlanik v Braziliji Ivo Vejvoda prišel na poročanje

Beograd, 15. jan. Jugoslovanski veleposlanik v Braziliji Ivo Vejvoda je prispel iz Rio de Janeira v Beograd na običajno poročanje in posvet v državnem sekretariatu za zunanje zadeve. V Jugoslaviji bo ostal več tednov, nakar se bo vrnil na svoje službeno mesto.

Nadaljujte s sedanjim učinkovitim delom

G. Eliot Newcomb o delu naše organizacije bivših borcev

Beograd, 15. jan. (Tanjug). Generalni sekretar svetovne federacije bivših borcev g. Eliot Newcomb se je danes v razgovoru s predstavniki beograjskega tiska zelo pohvalno izrazil o delu naše organizacije bivših borcev. Glede bodočega sodelovanja Jugoslavije s svetovno federacijo je dejal, da Jugoslavija lahko največ naredi, če nadaljuje s tako konstruktivnim in učinkovitim delom kot doslej. Poudaril je ogromen doprinos Jugoslavije k razvoju federacije, v kateri je Jugoslavija danes eden od najaktivnejših članov. Zelo pohvalno se je izrazil tudi o tem, kar je bilo v Jugoslaviji storjenega za rehabilitacijo invalidov.

Glede zamišljene ustanovitve balkanske federacije bivših borcev, ki bo v kratkem izvedena, je g. Newcomb izrazil prepričanje, da bo brez dvoma pomemben faktor pri zbliževanju narodov Turčije, Grčije in Jugoslavije. Dejal je tudi, da svetovna federacija pozdravlja to iniciativo, kajti eden najvažnejših ciljev federacije je, širjenje ideje prijateljstva med narodi.

G. Newcomb bo nocoj s soprogo zapustil Jugoslavijo.

Stiki se nadaljujejo

London, 15. jan. (Tanjug). Predstavnik britanskega zunanjega ministrstva je bil danes zelo vzdržljiv pri odgovorih na vprašanja, ki so se nanašala na Trst. Dejal je samo, da se nadaljujejo stiki z prizadetimi vladami. V zunanjem ministrstvu to vzdržljivost tolmačijo s potrebo, da bi se olajšal razvoj dogodkov.

Hudi snežni zameti v Srbiji

Zaradi močne košave je čiščenje prog skoraj onemogočeno – Avtobusni promet v Srbiji popolnoma ustavljen

Beograd, 15. jan. Po poročilih glavne železniške direkcije je v Srbiji od sinoči zasneženih več železniških prog. Snežni zameti dosegajo ponekod višino enega metra. Zamedene so proge Kučanik—Vrbešti—Maločnice, Ovča—Kišvara, KOVIN—Vladimirovac in Tamnica—Hladne vode. Na progi Požarevac—Kučevo je sinoči obtičal v snegu potniški vlak, ki je vozil proti Kučevu. Na progi Požarevac—Malo Gočice je obtičal v snegu tovorni vlak blizu Požarevca. Davi je zamedlo tudi progi Indjija—Beška in Zrenjanin—Zrenjanin polje. Zaradi hude košave in snežnih zametov je neprevozna tudi proga Izvor—Obradove stolice. Otežkočen je tudi promet na glavni progi Beograd—Zagreb, zlasti med železniškima postajama Stara Pazova—Golubinac. V Makedoniji na progi Gostivar—Ohrid že 18 dni ne vozijo vlaki. Na ostalih progah v državi je železniški promet kolikor toliko normalen. Zaradi močne košave in snežnih zametov je onemogočen avtobusni promet na vseh progah v Srbiji. Delo na čiščenju cest je po izjavi Uprave za ceste LR Srbije brezuspešno, ker povzroča košava vedno nove zamete.

Okoli 700 km cest je zasneženih

Sarajevo, 15. jan. Cestni promet v Bosni in Hercegovini je prekinjen na približno 700 km cest zaradi visokih snežnih zametov, ki dosegajo v rajonu Kalinovika tudi do 5 m višine. V krajih Bosanskega Grahova in Bosunskega Petrovca je sneg ponekod visok do 3 m, v ostalih krajih pa od 1 do 2 m. Ceste je trenutno zelo težko čistiti, ker še vedno sneži. Včeraj je okoli Livna divjala takšna burja, da so morali prenehati z deli. Livno, ki je bilo do nedavnega popolnoma brez zvez z ostalimi kraji, ima sedaj zvezo z Mostarom, medtem ko je promet z osrednjo Bosno preko Kupreša prekinjen že 20 dni. Danes je bil ponovno prekinjen promet na cesti Bosanski Petrovac—Kupreš in Bosanski Petrovac—Ključ. Stanje prometa v Hercegovini ni znano, ker je prekinjena telefonska zveza z Mostarom. Ker še nadalje sneži, ne kaže, da bi mogli promet hitro vzpostaviti. Na ogroženih krajih delajo nenehne ekipe delavcev, okoliškega prebivalstva in armade.

V Vojvodini je močan veter prekinil promet

Novi sad, 15. jan. Močan veter, ki je včeraj pihal v vsej Vojvodini, je napravil velike zamete na mnogih železniških progah in cestah, zaradi česar je na številnih krajih prekinjen železniški in skoraj popolnoma ustavljen cestni promet. Do prekinitve železniškega prometa je prišlo včeraj popoldne na progi Zrenjanin—Beograd, kjer je obtičal v snegu tovorni vlak. Med Beško in Indjijo na progi Beograd—Novi Sad je ponoči prav tako obtičal v snegu tovorni vlak. Danes dopoldne so progo nekoliko očistili, vendar je promet na tem delu proge še vedno težaven. Železniški promet je začasno prekinjen tudi na progi Vladimirovci—Kovinj, na progah Pančevo—Beograd in Pančevo—Vrbas pa se razvija nemoteno.

Cestni promet je prekinjen na vseh važnih cestah v Vojvodini. Na cesti med Zemunom in Sremsko Mitrovico je obtičalo v snegu okoli 30 motornih vozil. Prav tako je večje število vozil obtičalo v snegu na cesti Beograd—Novi sad, Novi sad—Subotica in drugod.

Zamedeni alpski prelazi med Jugoslavijo in Avstrijo

Zaradi snežnih zametov so neprehodni vsi alpski prelazi med Jugoslavijo in Avstrijo, in sicer Jezersko, Ljubelj in Koren. Prav tako je neprehoden tudi Vršič.

Proslava 150 letnice prve srbske vstaje

bo imela splošen jugoslovanski značaj – Poziv glavnega odbora SZDL

Beograd, 15. jan. Glavni odbor Socialistične zveze Srbije je naslovil na vse okrajne odbore Socialistične zveze v Srbiji pismo v zvezi s proslavo 150-letnice prve srbske vstaje. V svojem pismu poudarja glavni odbor, da naj ima ta proslava splošni jugoslovanski značaj in da naj jo vodijo odbori pri republiških glavnih odborih Socialistične zveze. Proslava prve srbske vstaje se bo začela 1. februarja in bo trajala mesec dni po vsej državi, v Srbiji pa bo podaljšana vse do konca leta. V Beogradu, v glavnih mestih republik in v drugih večjih mestih bodo na dan zbora v Orašcu 15. februarja svečane akademije, naslednjega dne pa bo v Orašcu veliko ljudsko zborovanje. V Srbiji bodo razen tega svečano proslavili tudi vrsto drugih važnih dogodkov iz dobe vstaje. Glavni odbor Socialistične zveze navaja v svojem pismu tudi druge kulturne manifestacije v zvezi s proslavo vstaje in priporoča okrajnim odborom, naj organizirajo po ljudskih univerzah in v šolah predavanja o prvi srbski vstaji.

Povečanje proračuna Sveta za kulturo in prosveto LRS

Ljubljana, 15. jan. — **Predlog letošnjega proračuna Sveta za prosveto in kulturo LR Slovenije je za okrog 311 milijonov večji od lanskega. Do povečanja proračuna, ki naj bi znašal 820.631.234 din, je prišlo v glavnem zaradi povečanja števila uslužbencev, zlasti v najvišjih znanstvenih ustanovah, kot sta Akademija znanosti in umetnosti in univerza. Poleg tega je prišel letos v pristojnost Sveta za kulturo in prosveto tudi kmetijski inštitut v okviru agronomsko-gozdarske fakultete. Ponovno je tudi ustanovljen inštitut za telesno vzgojo. Povečani so tudi izdatki za štipendije ter subvencije Narodnemu gledališču in radiu.**

Težavna naloga Fanfanija

Rim, 15. jan. (Tanjug). Amintore Fanfani, kateremu je bil zaupan mandat za sestavo vlade, bo nocoj sporočil predsedniku republike svoj sklep.

Po zadnjih posvetovanjih s predstavniki strank in De Gasperijem je Fanfani omejil svoje napore na iskanje možnega sodelovanja s tremi strankami centra: liberalno, republikansko in socialno demokratsko. Kakor kaže, njegova naloga po sinočnji izmenjavi stališč med šefom socialno demokratske parlamentarne skupine Vigorellijem in voditeljem krščansko demokratskih parlamentarcev Moro, ni lahka. Na zahtevo socialnih demokratov, naj da vlada posebno izjavo o republikanskem značaju in takoj sprejme volilni zakon po proporcionalnem sistemu. je Moro v imenu krščansko demokrat, vodstva odgovoril, da vladna stranka ne more sprejeti dobesedno teh »togo formuliranih zahtev«, ker bi izjava o republikanskem značaju užalila krščanske demokrate, ki so pri referendumu glasovali za monarhijo, proporcionalnega volilnega zakona pa ni mogoče sprejeti brez predhodnega širokega razpravljanja v stranki. Ker so socialni demokrati postavili te svoje zahteve kot predpogoj za sodelovanje in izrecno poudarili, da žele na ta način preprečiti kakršno koli zvezo vlade z monarhisti, je zelo malo možno, da bi si Fanfani lahko zagotovil zadostno večino v centru.

Danes bodo Fanfani in drugi predstavniki izvršnega odbora krščanske demokratske stranke skušali izvesti nov pritisk na sredinske stranke. V kakšni smeri bodo šle te intervencije, razkriva današnji vladni »Messaggero«, ki v uvodniku poudarja, da se morajo stranke laične demokracije odzvati pozivu, drugače pa se bo morala krščansko demokratska stranka usmeriti k monarhistom.

V primeru, da bi Fanfani ne uspel s pritiskom na republikance, liberalce in socialne demokrate, menijo, da ne bi mogel sprejeti mandata za sestavo nove krščansko demokratske vlade ki bi bila vezana kombinacija z monarhisti. To nalogo bi lahko poverili Piccioniju, odnosno ponovno Pelli.

Rektorat Akademije za igralsko umetnost v Ljubljani obvešča, da pogreb pokojne profesorice MARIJE VERE iz družinskih razlogov ne bo v soboto ob 15.30, temveč v nedeljo, 17. t. m. ob 11. uri na Žalah.

Novi republiški izvršni sveti na delu

V vseh republikah izdajajo ukrepe za izvajanje novih gospodarskih predpisov in pripravljajo družbeni plan in proračune

Beograd, 15. jan. Pod predsedstvom Jovana Veselinova je bila danes seja izvršnega sveta Srbije, na kateri so sprejeli sklep o ustanovitvi republiške finančne inšpekcije in sklep v ustanovitvi republiške inšpekcije tržišča. Izvršni svet je sprejel tudi sklep o uporabi ostanka salda pozitivne razlike na deviznih tečajih iz leta 1935. Te razlike bodo uporabili za izravnavo razlik, ki so nastale v proračunu za l. 1953. Nadalje je bil sprejet sklep, da se ustanovi v Srbiji 14 rajonskih postaj za zaščito bilk. Posamezni rajoni bodo obsegali po dva in več okrajev. Izvršni svet je nadalje sklenil ustanoviti več podjetij za dograditev že začetih gospodarskih objektov in podjetij. Izvršni svet je razpravljal tudi o kršitvi zakonitosti s strani nekaterih mestnih in okrajnih ljudskih odborov. Po daljši razpravi je bil sprejet sklep o nadzorstvu nad izvrševanjem zakonskih predpisov s strani ljudskih odborov. Izvršni svet je formiral tudi komisijo za računsko kontrolo in imenoval tri nove organe republiške arbitraže. Na prihodnji seji bo izvršni svet Srbije verjetno konec tega meseca razpravljal o republiškem družbenem planu in o proračunu za leto 1954.

Seja izvršnega sveta Hrvatske

Zagreb, 15. jan. Na svojih sejah zadnje dni je izvršni svet Hrvatske obravnaval nekatera pereča gospodarska vprašanja. Sprejet je bil predlog uredbe o ustanovitvi finančne inšpekcije. Izvršni svet je razpravljal tudi o raznih vprašanjih v zvezi z izvajanjem zvezne uredbe o davku na dohodek ter probleme v zvezi z uredbo o upravljanju stanovanjskih poslopij, kakor tudi razna vprašanja v zvezi z dajanjem republiških kreditih jamstev za nadaljevanje investicijske izgraditve v letošnjem letu. Kakor se je izvedelo, bodo imeli člani izvršnega sveta v kratkem posvetovanje z zastopniki ljudskih odborov, na katerih bodo razpravljali o ukrepih, ki bi bili potrebni, da se zagotovi normalno izvajanje uredbe o pobiranju davka na dohodek. V izvršnem svetu tudi poudarjajo, da bo glede na sedanjo različno višino najemnin v 17 mestih in mestnih občinah na Hrvatskem povišanj najemnine za določen odstotek večje ali pa manjše od onega, ki je predviden v zvezni uredbi.

Sabor Hrvatske se bo sestal 21. januarja

Zagreb, 15. jan. Predsednik Sabora Hrvatske je sklical Sabor za četrtek 21. januarja. Kakor se je izvedelo, bosta na tej seji republiški zbor in zbor proizvajalcev obravnavala predloge svojih poslovnikov. Verjetno bodo že na tej seji izvoljeni tudi odbori, ki jih predvidevajo poslovniki.

Poslovnik oblastnega odbora Kosova in Metohije

Priština, 15. jan. Te dni so končale delo komisije za sestavo poslovnika oblastnega zbora in zbora proizvajalcev ljudskega odbora avtonomne kosovsko-metohijske oblasti. Tudi komisija za sestavo poslovnika za skupne seje je končala svoje delo. Načrti poslovnikov so že razmnoženi in dostavljeni vsem odbornikom. V okviru ljudskega odbora avtonomne kosovsko-metohijske oblasti bo 16 komisij in sicer 7 komisij v oblastnem zboru, 6 pa v zboru proizvajalcev, razen tega pa bodo tri skupne komisije za oba zbora. V delu komisij bodo vključeni vsi odborniki. Druga seja ljudskega odbora avtonomne kosovsko-metohijske oblasti, na kateri bodo sprejeli te poslovnike, je sklicana za soboto.

II. plenum republiškega odbora sindikata delavcev in uslužbencev gostinske in turistične stroke

Ljubljana, 15. jan. V klubski sobi Bellevue je ves dan zasedal po dolgem času II. plenum rerepubliškega odbora gostincev. Po izčrpnem poročilu tajništva in nadzornega odbora je bila izredno živahna razprava. V uvodni ugotovitvi, da je bilo treba skladno s sklepi včerajšnje seje predsedstva odbora, ki je bila sinoči, izvršiti nekatere spremembe v vodstvu republiškega odbora, ker so bile ugotovljene nekatere finančne malverzacije — o tem je obširno poročal nadzorni odbor — je plenum sprejel zamenjavo dosedanjega predsednika, na čigar mesto je prišla dosedanja tajnica, medtem ko pride za tajnika novi tovariš, ki so ga kooptirali. Oba bosta opravljala posle začasno do redne letne skupščine, ki bo — kakor kaže — v dveh mesecih.

V razpravi so bila obdelana vsa vprašanja, ki so trenutno pereča za gostinstvo, zlasti v zvezi z izidom novih uredb o gospodarskem poslovanju in tudi v zvezi z osnutkom uredbe o gostinstvu, ki pa še ni dokončno izdelana. Nadalje je prišla do izraza bojazen gostinskih delavcev v zvezi z negotovostjo glede popustov za delovne ljudi pa tudi v zvezi z nekaterimi določili, ki bi utegnili povzročiti gostinstvu in turizmu občutne težave! Med drugim je plenum dokaj ostro ugovarjal razporeditvi gostinskih delavcev v VIII. skupino obračunskega plačnega sklada, v čemer vidi več ali manj neko zapostavljanje gostinske stroke kot celote. Naročil je predsedstvu odbora, da v tem smislu izdela spomenico in jo pošlje pristojnim organom v pretres.

Mnogo je bilo govora tudi o sezonskih podjetjih in so v zvezi s tem razpravljali o ukrepih, ki so potrebni, da ta podjetja res ne zaidejo v težak finančni položaj.

V koncu so sprejeli na osnovi vse razprave primerne gospodarskopolitične sklepe, ki naj jih člani plenuma raztolmačijo svojim članom po terenu in katerih izpolnjevanje naj omogoči, da bo redna letna skupščina imela pred očmi jasno sliko, kakšna je vloga in pomen gostincev v naši družbi na današnji stopnji razvoja. O posebnih vprašanjih bomo še pisali.

V Bosni in Hercegovini bodo začele letos obratovati tri nove hidrocentrale

Sarajevo, 15. jan. Letos bodo pričele obratovati v Bosni in Hercegovini tri hidrocentrale, in sicer Jablanica na Neretvi, Jajce II. na Vrbasu in hidrocentrala na Uni pri Bihaču. Te hidrocentrale bodo proizvajale letno več sto kilovatnih ur električne energije.

Letos prvič na tržišču doma izdelana margarina

Zagreb, 15. jan. V drugi polovici letošnjega leta se bo pojavila prvič na našem tržišču margarina, ki jo bo izdelala zagrebška tovarna olja. Ta tovarna bo poleg margarine izdelovala še več vrst drugih živil, kakor majonezo, nove vrste mesnih konserv itd.

Kakor se je zvedelo, bodo letos in prihodnje leto zgradili v Hrvatski več objektov živilske industrije. V Osijeku bodo gradili velik obrat za predelavo mesa, v Zlataru, Slunju, Osijeku in Slavonski Požegi pa klavnice in hladilnice za perutnino.

Zgraditev mostu čez Savo pri Beogradu

Beograd, 15. jan. Po poročilu sekcije za zgraditev mostu čez Savo pri Beogradu so načrti novega mostu že izdelani. Tvrdkam v Nemčiji, Avstriji, Italiji, Angliji in v drugih državah, ki izdelujejo gradivo za mostove, bodo poslane specifikacije in podrobnejši pogoji ter se pričakujejo njihove ponudbe. Računajo, da bodo vsi posli glede nabave gradiva končani do 10. februarja, ko bo sklenjena pogodba s tvrdko, ki bo stavila najpovoljnejše pogoje. Prihodnji mesec bo sekcija razpisala licitacijo za dela na obnovi stebrov, ki morajo biti končani do konca leta. Nosilne stebre za novi most čez Savo bodo postavili na temelje starih stebrov, bodo pa prilagojeni novemu tipu konstrukcije. Že sredi letošnjega leta naj bi se začelo montiranje lokov, do konca leta pa naj bi se dogradila cesta, ki bo vezala novi most z Zemunom.

Včeraj in danes

Letne konference organizacij SZDL v Beogradu

Beograd, 15. jan. Po vseh občinah Beograda so že določene letne konference osnovnih organizacij Socialistične zveze. Na teh konferencah bodo dosedanji odbori poročali o delu, izvoljena bodo nova vodstva ter delegati za občinske konference. V večini občin bodo volili za mestno konferenco na vsakih 50 članov enega delegata. V občini Terazije bodo na konferencah osnovnih organizacij neposredno volili delegate za mestno konferenco. Devet osnovnih organizacij Socialistične zveze je že imelo svoje letne skupščine.

»Književne novine« spet izhajajo

Beograd, 15. jan. V Beogradu je izšla prva številka »Književnih novin«. V uvodu je rečeno, da so »Književne novine« sicer ohranile svoje staro ime in najboljše tradicije, da pa je to nov list, ki je povsem ločen od kakršnih koli poskusov, da bi ga spremenili v glasilo katere koli skupine. Na uvodnem mestu objavlja razpravo o razstavi grških likovnih umetnikov v Beogradu, ki izpopolnjuje dosedanjo praznino v medsebojnem spoznavanju umetnosti med dvema prijateljskima državama. Namen te razstave je, da po političnem zbližanju vzpostavi tudi kulturne zveze in omogoči čim bolj vsestransko spoznavanje in zbliževanje med umetniki in občinstvom obeh držav. Med ostalimi prispevki objavljajo »Književne novine« tudi članke Vladislava Ribnikarja in Izidore Sekulič o proslavi 150-letnice prve srbske vstaje.

Likovni umetniki BiH bodo razstavljali v inozemstvu

Sarajevo, 15. jan. Združenje likovnih umetnikov Bosne in Hercegovine je sprejelo povabilo Združenja likovnih umetnikov Hrvatske, da sodelujejo na razstavi v Zahodni Nemčiji. Združenje likovnih umetnikov Bosne in Hercegovine bo predložilo zveznemu združenju, da naj bi bile na razstavi v ZDA, kjer lahko Jugoslavija razstavi okoli 20 slik, zastopane vse republike. Plenum Združenja je tudi sklenil, da bo tri svoje člane predlagal za študij v Parizu ter zaprosil republiški svet za prosveto, znanost in kulturo, naj pošlje nekaj članov Združenja v inozemstvo, da bi študirali likovno umetnost drugih držav.

Napredek vinogradništva v Makedoniji

Skoplje, 15. jan. Na sestanku strokovnega sveta republiškega Zavoda za pospeševanje vinarstva in vinogradništva Makedonije, ki se je včeraj začelo v Skoplju, so poročali, da je bilo lani v Makedoniji urejenih 1400 hektarov novih vinogradov. Za saditev pa je pripravljeno še 1560 ha. Razen tega je bilo urejenih nad 140 ha novih matičnjakov. Ker je vinogradništvo ena zelo važnih gospodarskih panog, je omenjeni zavod predložil, da se izdela načrt zakona za pospeševanje vinogradništva in vinarstva v Makedoniji.

»Trudbenik« bo gradil v Siriji

Gradbeno podjetje »Trudbenik« iz Beograda je pred kratkim na licitaciji, ki so se je udeležile znane svetovne firme (med njimi tri nemške in ena švedska), prevzelo dela pri regulaciji reke Oronta in izsuševanju velike močvirne ravnine El Gab med Alepo in Latakijo v Siriji. To je prvi del gradbenih del, ki bo trajal več let in ki naj spremeni 40.000 ha te ravnine v plodno zemljo. Vrednost poslov, ki jih je sklenilo omenjeno podjetje, znaša milijon dolarjev.

Za načrtno obvladanje pomanjkanja električne energije

Sklepi konference z zastopniki okrajev, mest in večjih industrijskih podjetij

Zaradi pomanjkanja električne energije so že delj časa potrebne omejitve porabe električne energije. Stiska z električno energijo traja že delj časa, posebno pa od zadnje dekade meseca novembra dalje. Ker ni nobenega izgleda, da bi se situacija v pogledu energije v kratkem temeljito izboljšala, je treba izvesti omejitve potrošnje energije na ta način, da bi gospodarstvo čim manj trpelo.

V ta namen je Državni sekretariat za gospodarstvo LRS sklical 15. januarja 1954 konferenco, na katero so bili vabljeni zastopniki OLO (MLO) ter zastopniki posameznih večjih industrij.

Diskusija je pokazala sledeče stanje v preskrbi z električno energijo:

1. Termoelekrarne ne izkoriščajo v polni meri svoje kapacitete zaradi nezadostne količine premoga.

2. Posamezna podjetja se niso držala določenih nalogov za omejitev potrošnje električne energije. Zaradi tega je bilo potrebno stalno izvajati dodatne omejitve, kar je povzročalo pri podjetjih veliko negotovost in nepreglednost glede obratovanja.

3. Stanje voda naših glavnih rek (Drave, Save, Soče) je izredno nizko, kar dovoljuje le nizko proizvodnjo hidroenergije, po drugi strani pa zelo otežkoča močnejše koriščenje akumulacijskih bazenov pri hidroelektrarnah, čeprav imajo majhno kapaciteto. To zahteva veliko neenakomerno potrošnje tekom 24 ur ter omejevanje obtežbe med dnevom, zlasti v jutranjih in večernih urah.

Po vsestranski razpravi so bili sprejeti na konferenci sledeči sklepi:

1. Priporoča se, da OLO (MLO) takoj — z veljavnostjo 18. januarja 1954 — izdajo odloke o obratovalnem času za trgovske lokale in obrtne obrate in sicer za trgovske lokale v času od 8.30 do 16.30, za obrtne obrate pa v času od 9. do 16. ure.

Tak obratovalni čas naj bi bil v veljavi do konca meseca januarja t. l.

2. Električna distributivna podjetja v sestavu Elektroenergetskega sistema Slovenije bodo po potrebi izklapljala posamezne daljnovode odnosno odcepe, preko katerih niso napajane važnejše industrije in sicer samo v času med 8. in 16. uro. Izklaplja naj se izmenoma. V kolikor so taka izklapljanja trajnejšega značaja, je treba predhodno doseči soglasja odgovornega OLO oziroma MLO.

3. Za veleodjemalce električne energije (v glavnem so to industrije) stopi v veljavo z 18. januarjem 1954 nov način omejevanja električne energije. Okraji bodo nekatera podjetja razvrstili v posamezne skupine, ki bodo obratovale samo 4 dni v tednu v določenem zaporedju. Nekatera podjetja, ki obratujejo v 3 izmenah, bodo morala omejiti obratovanje na 2 izmeni; reducirana izmena mora biti dnevna (od 6. do 22. ure); pri tem ni dovoljeno ojačevanje ostalih izmen.

Od tega načina omejevanja električne energije so izvzeta določena večja industrijska podjetja, katerim bo omejevanje potrošnje električne energije določeno od strani državnega sekretariata za gospodarstvo LRS.

4. V primerih nenadnega izpada proizvodnje električne energije bo bremenilska služba elektroenergetskega sistema Slovenije zahtevala direktno od večjih industrij situaciji ustrezne omejitve, o teh ukrepih pa takoj obveščala državni sekretariat za gospodarstvo LRS.

5. Ker vlada hkrati tudi splošno pomanjkanje premoga, so dolžni premogovniki omejevati potrošnjo električne energije, vendar samo v taki meri, da ne trpi proizvodnja.

6. OLO (MLO) bodo pozvali vsa podjetja na svojem področju, ki zaradi omejevanja električne energije zmanjšujejo proizvodnjo, da stavijo ustrezno količino premoga na razpolago rudnikom. Enako pa bodo OLO pozvali premogovnike, da oskrbijo termoelektrarne z dovoljno količino premoga, da bodo zmožne izkoriščati svojo polno proizvodno kapaciteto.

7. Električne peči Železarne Ravne, Železarne Jesenice ter Litostroja bodo obratovale po dogovoru glede na razpoložljivo električno energijo.

Končno opozarjamo na izvajanje odredbe o prepovedi ogrevanja prostorov z električno energijo in o obveznem obratovanju vseh termoelektrarn (vključno tudi rezervnih industrijskih elektrarn).

OLO (MLO) bodo izvajali kontrolo nad izvrševanjem odredb v zvezi z omejitvami potrošnje energije.

Državni sekretariat za gospodarstvo LRS

Protiletalska zaščita Maribora se dobro razvija

Maribor, 15. jan. Nocoj je bila 24. seja obeh zborov MLO, ki sta razpravljala o stanju protiletalske zaščite in gasilstva ter potrdila več predlogov odborniških komisij. Iz poročila predsednika Sveta za notranje zadeve je razvidno, da je PLZ po svoji reorganizaciji dosegla lepe uspehe pri vzgoji članstva, da je bilo v Mariboru lani 181 tečajev hišne PLZ, katere je obiskovalo 3700 ljudi, ki so dobili mnogo bolj solidno znanje kot prejšnja leta. Terenskim odborom je uspelo, da so si zagotovili stalen predavateljski kader in mnogo učnih pripomočkov. V letošnjem letu je predvidenih še 60 tečajev. Posebno skrb pa bodo posvetili praktičnim internim vajam članov hišne PLZ. V svojem poročilu je orisal tudi stanje v mobilnih enotah PLZ in v enotah PLZ v industriji ter podal pregled potreb za opremo in vzdrževanje organizacij. Govoril je tudi o pomembnem delu, ki so ga v minulem letu opravili v 25 prostovoljnih gasilskih društvih, pri čemer je poudaril pereče vprašanje vključevanja žena in mladine v ta društva, ki je doslej povsem nezadovoljivo.

Oba zbora sta tudi sprejela sklep, da se prouče potrebe proračuna in investicij PLZ ter da se jim določi prioritetni red. Med ostalimi predlogi komisij naj omenim odlok o obvezni flourografiji prebivalstva Maribora, za kar bo dal večji del potrebnih sredstev MLO, del stroškov pa naj bi prispeval zavod za socialno zavarovanje. Drugi važnejši sklep se nanaša na odobritev 1.5 milijona dinarjev za izdelavo načrtov za novo sodobno mlekarno v Mariboru.

Po seji so ljudski odborniki v okviru svojega kluba razpravljali o bodoči združitvi MLO z okrajem Maribor-okolica. jp

Poročilo na seji obeh zborov MLO

Še dve ladji s pšenico iz Turčije

Split, 15. jan. V splitsko pristanišče je priplula ladja »Kornat« s 7530 tonami pšenice, ki je bila kupljena v Turčiji, z ladje »Kordun« pa zdaj iztovarjajo v solunskem pristanišču še 8000 ton pšenice iz tega kontigenta. Od 100.000 ton pšenice, ki smo jo kupili v Turčiji, je bilo pripeljanih doslej v našo državo okoli 40.000 ton, ostale količine pšenice pa bodo prepeljane z našimi ladjami do konca januarja. V turških pristaniščih natovarjajo zdaj pšenico naše prekooceanske ladje.

Lani smo izvozili okoli 2000 ton predelanih morskih rib

Reka, 15. jan. Okoli 2000 ton predelanih rib je izvozilo lani podjetje »Jugo-riba«, kar predstavlja za okoli 40% več kot predlanskim. S prodajo teh rib smo dobili okoli 300 milijonov deviznih dinarjev.

V naši državi se mudi generalni sekretar Mednarodne zveze bivših borcev g. Elliot Newcomb, ki ga je v Beogradu sprejel na železniški postaji generalni major Miloje Milojević

Motorni vlak tudi na progi Ljubljana-Tržič

Bralce smo že obvestili, da je »PUTNIK« v Ljubljani uvedel na progi Ljubljana—Planica—Ljubljana vsako nedeljo motorni vlak, ki je namenjen predvsem smučarskim in ostalim ljubiteljem zimske narave.

»PUTNIK« v Ljubljani pa je v skrbi za pravilen turistični razvoj tržiškega kota uspešno zaključil z direkcijo železnic v Ljubljani razgovore o uvedbi posebne turistične proge na relaciji Ljubljana—Kranj—Tržič in obratno. Tudi na tej progi bodo vozili motorni vlaki, ki so bili nedavno kupljeni v Italiji in sicer vsako nedeljo z odhodom iz Ljubljane ob 6.42 uri in povratkom iz Tržiča ob 17.50 uri. Oba vlaka tako za Planico, kakor tudi za Tržič bosta do Kranja vozila skupaj in bosta tudi na povratku istočasno pripeljala na ljubljansko železniško postajo. Posebnost novo uvedenega vlaka v Tržič je tudi v tem, da bo PUTNIK v Kranju imel na razpolago vozne karte za Kranjčane, ki se bodo želeli peljati z motornim vlakom v Tržič. Enako pa bo imela PUTNIK v Ljubljani v prodaji nekaj kart samo do Kranja.

Vsekakor je najvažnejša cena. Povratna vozna karta za motorni vlak od Ljubljane do Tržiča bo znašala 160 din. Z uvedbo posebnega motornega vlaka v Tržič bo ustvarjena možnost, da bo tržiški kot ponovno postal poznano zimsko športno središče. Križka gora, sv. Ana, predeli pod Storžičem in Kofcami **še posebno pa otroška vzpenjača v Tržiču samem bodo znova oživeli. Ali bo motorni vlak vozil z uspehom zavisi v mnogem tudi od Tržičanov če bodo znali pripraviti turistom — smučarjem tisto zadovoljstvo, ki ga upravičeno pričakujejo. Prvikrat bo motorni vlak privozil na tržiško železniško postajo v nedeljo 24. januarja okoli 8. ure zjutraj.**

M. Č.

Izredna zamisel Turistične zveze Srbije

V Turistični zvezi Srbije so se domislili nekaj posebnega: sklenili so osnovati tako imenovano turistično loterijo za brezplačne letne dopuste v naših najlepših turističnih krajih in v tujini. Vsi dobitki — 4963 po številu — predstavljajo vrednost nad 13 milijonov dinarjev. Srečke za to loterijo bodo prodajali po 100 din. Štirinajst dobitkov predstavljajo potovanja v tujino in sicer od Reke do Carigrada in Smirne, pet dobitkov pa potovanja na Bližnji vzhod. Štirje dobitki so namenjeni za potovanje v Anglijo in zahodna evropska mesta. Razen tega pa predvideva ta loterija tudi več praktičnih nagrad za turiste, in sicer fotografske aparate ter drugo turistično opremo: šotore itd. Največ dobitkov je seveda namenjenih za letovanje doma in sicer v najlepših krajih ob Jadranu, na Fruški gori, Jahorini in drugje. Vsekakor bi bila ta zamisel prav dobrodošla tudi v Sloveniji.

Goriški železničarji bodo gradili stanovanjske bloke

Goriški železničarji, ki so tudi v stiski za stanovanja, bodo letos gradili ob Kardeljevem drevoredu v Novi Gorici dva stanovanjska bloka po 8 stanovanj. Splošno gradbeno podjetje Gorica že dovaža na gradbišče gradbeni material. To podjetje bo namreč zgradilo železničarjem stanovanja v zameno za nekatere stavbe, ki jih je direkcija železnic odstopila gradbenemu podjetju, ter za material iz ruševin bivše pošte na postaji, kjer so sedaj železničarji uredili lep park. Tako polagoma zginevajo vsi sledovi zračnih napadov v minuli vojni. Tudi popravilo znamenitega solkanskega mostu, ki je bil močno bombardiran je v polnem teku. —jp

Devizni tečaji

Na Deviz. obračunskem mestu v Ljubljani so bili dne 15. januarja zaključki po naslednjih tečajih: USA dolar 759.06 (752.64, 765.63, 155); angl. funt — (2385.03, 2360.99, 181); DM 25.750.— (25.268.22, 22.207.45, 219); belg. fr. — (1.200.—, 2.298.38, 283); švic. fr. — (19.520.97, 1930.78, 181); Lit — (151.21, 147.05, 206); Lit STO — (118.—, 118.—, 145); holand. forint — (19.471.57, 18.074.78, 128); šved. Kr. — (16.000.—, 11.586.30, 99); egipt. funt — (1707.97, 1700.—, 97); obr. dolar Avstr. 740.— (739.07, 752.04, 150); obr. dolar Danska — (—, 750.—, 150); obr. dolar Finska — (500.—, 550.—, 63); obr. dolar Grčija — (620.—, 661.87, 120); obr. dolar Turčija 635.— (620.74, 632.75, 110.—).

Opomba: V oklepaju pomeni 1. število predhodnji srednji tečaj FLRJ, 2. število srednji tečaj FLRJ in 3. število ažio v %. Črtica za označbo valute pomeni, da v dotični devizi v Ljubljani ni bilo zaključkov.

Situacija: Prometa je bilo okoli 25 milj. dinarjev. Neprodana je ostala večja količina nem. mark, belg. frankov, brazil. obrač. dolarjev in šved. kron, ker kupci niso bili pripravljeni plačati. Zahtevanih tečajev prodajalcev. Tečaji precej nihajo, viden je padec DM in šved. krone, dvig pa belg. franka.

Naša anketa: Ne samo za šolo, tudi za življenje živimo!

Anketa o problemih srednjega šolstva je zainteresirala širok krog prosvetnih delavcev, staršev in dijakov. Tako vsaj sklepamo iz pisem, ki jih uredništvo vsakodnevno prejema. Zaradi pomanjkanja prostora ne bomo objavljali več celotnih prispevkov, marveč samo bistvene nove predloge posameznih udeležencev ankete.

Danes objavljamo mnenje profesorja Mira Levsteka in dijaka VIII. razreda gimnazije v Ljubljani.

Dijak F. G. iz Ljubljane piše takole:

Dijak ima dnevno povprečno po 6 ur šole, večkrat pa tudi po 7 ur. Ko pride domov, se mora izredno pridno učiti, če hoče predelati vso snov za naslednji dan in narediti domače naloge, ki so poleg matematičnih, slovenskih, latinskih, nemških ali angleških, pogosto tudi iz zemljepisa, fizike, kemije, filozofije in še iz ostalih predmetov. Mnogi vso to snov ne morejo predelati v popoldanskih urah, zato se uče pozno v noč.

Seveda je temu primerno tudi zdravje dijakov. Preveč je že danes v gimnazijah in ostalih srednjih šolah dijakov, ki morajo nositi očala kot posledico večletnega prekomernega učenja podnevi in zlasti tudi ponoči. Prav tako je tudi zdravstveno stanje dijakov izredno slabo. Zato ni čudno, da se dijaki pri športnih dnevih in kadar nastopi nekoliko hladnejše vreme tako hitro prehladijo. Vzrok je seveda iskati v prekomernem sedenju v zaprtih prostorih.

Da pa bomo dosegli izboljšanje zdravstvenega stanja naših dijakov, je treba predvsem skrčiti učni načrt. S tem bo dijak dobil tudi čas za izvenšolsko udejstvovanje, za razvedrilo, za delovanje v mladinski organizaciji, dobil bo tudi čas za fizkulturno udejstvovanje. Dijak pa se mora tudi seznanjati z aktualnimi vprašanji doma in v tujini. Večinoma pa za vse to ni prilik, kajti šola vzame preveč časa.

Mladini je treba dati več sonca in zraka, ne samo tistega med štirimi stenami.

Vsi delovni ljudje pri nas imajo odmerjen delovni čas, za dijaka pa je ta čas neomejen. Delavci in uslužbenci imajo po zakonu določen tudi svoj prosti dan — nedeljo, za dijaka pa predstavlja tudi nedelja delovni dan. Profesorji dajo čez nedeljo vedno več nalog kot navadno, češ, saboste imeli čas v nedeljo, ko ni šole. Tako se mora dijak v nedeljo učiti in pisati domače naloge. Družina gre na izlet. Dijak pa ostane doma in dela. Seveda vsi ne store tako, a prihajajo zato v ponedeljek nepripravljeni v šolo in seveda sledi temu tudi slaba ocena. Mnogi pa v ponedeljek ne pridejo v šolo, ker se v nedeljo niso pripravili. Vzeli so si sami prost čas in »špricajo«, ker se bojijo slabih ocen.

Da se dijakom omogoči počitek vsaj v nedeljo in da se odpravi tudi »špricanje« ob ponedeljkih, predlagam naslednje:

1. da se dijakom čez nedeljo ne daje domačih nalog;

2. da se ob ponedeljkih ne sprašuje;

3. da se ob ponedeljkih ne piše šolskih nalog.

Nekateri profesorji že delajo v smislu teh predlogov, vendar so še redki. Te predloge dajem v razpravo vsej javnosti, pa naj še drugi, predvsem profesorji in starši povedo svoje mnenje. Mislim pa, da so tak ponedeljek in prosto nedeljo uvedli tudi v nekaterih tujih državah (Švica). Vse to bi nedvomno koristilo dijakom, da bi se vsaj en dan v tednu lahko posvetili svojemu izvenšolskemu udejstvovanju in razvedrilu.«

Prof. Miro Levstek predlaga, da bi bilo treba na naših srednjih šolah upoštevati predvsem tole:

1. Paziti na to, kako se predava. Redkokateri profesor je prav dober pedagog. Zato bi bilo treba skrbeti (posebno pri mlajših), da bi snov obravnavali enostavno in jasno.

2. Uvideti bi bilo treba, da so neuspehi v veliki meri tudi plod profesorjeve nezmožnosti. Mladina se namreč preje nauči in da vzgojiti kot pa starina.

3. Paziti, da bi ne bilo kakih pristranosti pri ocenjevanju, zapostavljanja ali surovega ravnanja!

4. Boj proti tako imenovanemu »mrcvarjenju«, posebno v nižjih razredih, kjer bi veljala pravica močnejšega. Boj proti šablonskemu ali birokratskemu poslovanju ali ravnanju (kar velja posebno za nekatere razredničarke).

5. Sodelovanje in pomoč staršev ali oskrbnikov pri učenju otrok.

OB ROBU DOGODKOV

Berlin ali optimizem

Če je v zadnjih letih kdaj prevladal optimizem, potem lahko rečemo, da se je to zgodilo ob napovedi sestanka štirih zunanjih ministrov v Berlinu...

Vendar pozorni spremljevalec priprav za berlinsko konferenco ne more mimo, ne da bi se pikro obregnil ob »občutljivost«, ki so jo pokazali predstavniki visokih komisarjev za Nemčijo. Lahko upoštevamo samoljubje te ali druge velesile, lahko k temu dodamo še težnjo po prestižu, lahko navržemo še »kompleks večvrednosti« in kdo ve še kaj, vendar ne moremo mimo dejstva, da so posvetovanja zastala samo zato, ker predstavniki niso znali izbrati poslopja, kjer naj bi zunanji ministri zasedali.

Nihče ne more prikriti presenečenja, ko gleda, kako se na berlinsko konferenco pripravljajo. Mir je odvisen od uspeha ali neuspeha te konference, nekateri ljudje pa se po otročje igrajo, ko se »pogajajo«, ali naj se zunanji ministri trikrat sestanejo v zahodnih sektorjih — v ameriškem, angleškem in francoskem, — nato pa enkrat v sovjetskem, ali pa naj ZDA, Velika Britanija in Francija predstavljajo »celoto« tako, da bi veljali kot skupen nasprotnik Sovjetski zvezi in naj bi se zato ministri sestajali izmenoma enkrat v zahodnem Berlinu, drugi dan pa v sovjetskem sektorju.

Skratka — vprašanje, kdo bo koga gostil in kdo bo gost, kdo bo »domačin« in kdo povabljenec, je postalo »prvenstveni problem«!

In potem zadrega s stavbo. Rusi vabijo zahodne goste v palačo sovjetskega veleposlanika pri vzhodnonemški vladi, Američani, Angleži in Francozi pa se tega na fin in grob način otepajo, kolikor se le morejo! Zakaj? Če bodo uradno vstopili v veleposlaništvo, bodo to veleposlaništvo »priznali«, obenem z njim pa tudi vlado, pri kateri je veleposlanik akreditiran — torej Grotewohla, Ulbrichta in njegove ljudi, s čimer pa bi »okrnili zakonito moč dr. Adenauerja.«

Ali naj zaradi teh malenkosti sploh ne pride do konference? Upajmo, da bo naposled le prevladala pamet in prava mera humorja, kajti svetovni mir le ni zadeva, ki bi imela svojo ceno samo v občutljivosti ali pa trmi!

V senci piramid

Egiptovski revolucionarni svet pod predsedstvom generala Nagiba je na svoji seji v noči od 12. na 13. januar sklenil razpustiti organizacijo »Muslimanski bratje«, ki je doslej niso smatrali za politično gibanje in je zato tudi niso razpustili obenem z drugimi političnimi strankami. Organizacija »Muslimanski bratje« je nastala leta 1950 v Ismailiji kot krožek za verske študije. Do leta 1940 je pridobila že okrog dva milijona pristašev v deželi in skoro prav toliko izven nje. Vafdistična vlada se je zelo odločno borila proti tej verski organizaciji in je leta 1948 zaprla večji del njenih sedežev. Leta 1950 je vafdistična vlada zopet dovolila delovanje »Muslimanskih bratov«. Vrhovni poglavar združenja je takrat postal šejk Hassan El Hodeiby, zagovornik egiptovskega nevtralizma, katerega je sedaj 13. t. m. aretirala Nagibova policija. Računajo, da je bilo doslej aretiranih okrog 100 voditeljev v glavnem v Kairu in v coni Sueškega prekopa. Razpustu združenja je sledila tudi zaplemba premoženja, ki ni bilo majhno, saj so »Muslimanski bratje« razpolagali s številnimi šolami, počitniškimi domovi, bolnišnicami itd. Pri akciji proti »Muslimanskim bratom« vlada ni imela težkega dela, kajti bivši vplivni član te organizacije Hasan El Bakuri je član Nagibove vlade. Menijo, da bo sedaj on prevzel nadzorstvo nad združenjem.

Organizacijo »Muslimanski bratje« obtožuje egiptovska vlada, da je kovala skupno z Britanci zaroto proti režimu ter da je skušala v policiji in vojski organizirati tajne organizacije. Egiptovska vlada je objavila tudi imena dveh britanskih diplomatov, ki sta se baje sestajala v predstavniki »Muslimanskih bratov«. To naj bi bila pooblaščeni britanski minister Michael Creswell in Evans, svetnik britanskega veleposlaništva za vzhodna vprašanja. Ta objava je posebno presenetila tuje opazovalce, saj niti pri sojenju vohunom, ki so jih zajeli v coni Sueškega prekopa, niso navajali imen njihovih sodelavcev, temveč le, da gre za neko »tujo silo«.

Ne glede na to, če so obtožbe resnične ali ne, bo akcija proti »Muslimanskim bratom« bržkone negativno vplivala na nadaljnji razvoj anglo-egiptovskih odnosov.

Predvolilne obtožbe v Turčiji

Razprava v turški Veliki narodni skupščini med demokrati in republikanci o zunanjih in notranjih vprašanjih

Ankara, 15. jan. (Tanjug) Proračunska komisija turške velike narodne skupščine je včeraj zaključila razpravljanje o predlogu novega proračuna za narodno obrambo. V tem predlogu **je predvideno zvišanje za 34 milijonov lir v odnosu na preteklo leto ter bi v tem letu proračunska vsota dosegla 600 milijonov lir.**

Na seji parlamentarne skupine demokratske stranke je prišlo do ostrega razpravljanja pri proučevanju vprašanja Cipra in turško-egiptovskega diplomatskega incidenta — izgona turškega veleposlanika iz Kaira — in sploh glede odnosov Turčije

Köprülü

z deželami Srednjega vzhoda. Zunanji minister Köprülü je odgovoril na pripombe poslancev, da v vprašanju Cipra ni nobenih novih momentov in da so odnosi z deželami Srednjega **vzhoda mnogo boljši, kakor v času** republikanske vlade, pri čemer je kot dokaz navedel obiske mnogih osebnosti iz teh dežel v Turčiji. Demokratski poslanec prof. Arual je izjavil, da so te trditve netočne in da ga ne prepričujejo ter da so odnosi z deželami Srednjega vzhoda zelo slabi in je kot dokaz navedel zadnji turško-egiptovski diplomatski incident, za katerega je pripisal polno odgovornost samemu zunanjemu ministru Köprülüju, kar je ta odločno zavrnil, češ da za incident nosi polno odgovornost egiptovska vlada. Razpravljanje o tem vprašanju je bilo odloženo in se bo nadaljevalo po odgovoru egiptovske vlade Turčiji.

Med demokrati in republikanci pa je prišlo do nove polemike ob predlogu zakona o **investicijah tujega kapitala v Turčiji,** ki je sedaj pred narodno skupščino. Generalni sekretar republikanske stranke Hasim **Gulek je izjavil, da je bil ta zakon** izdelan brez posvetovanja z republikanci, češ da ga je izdelala komisija, ki je bila sestavljena iz samih demokratov. Demokrati so te obtožbe zavrnili trdeč, da hoče republikanska stranka sabotirati delo demokratske vlade in omejiti njeno gospodarsko dejavnost. Demokrati trdijo, da jim je tuj kapital potreben v kmetijstvu in trgovini, ter da hočejo republikanci s trditvami, da bo to povzročilo brezposelnost, samo izpodkopavati položaj demokratske stranke pred volitvami.

Resnično nič novega

V Pan Mun Jomu se še niso dogovorili glede nadaljevanja predhodnih pogajanj

Pan Mun Jom, 15. jan. (AFP). Na današnjem sestanku predstavnikov zveznih oficirjev, ki je trajal nad tri ure, ni bil dosežen noben napredek glede nadaljevaja pripravljalih razgovorov o politični konferenci.

Ameriški delegat Eduard Martin je po sestanku izjavil, da nasprotna stran zavzema isto stališče kot včeraj in da »resnično ni nič novega«. Kljub temu pa je Martin predlagal prekinitev razgovorov in nadaljevanje jutri. Ker pa je kitajski predstavnik zahteval, da bi bila prihodnja seja šele v ponedeljek, je ameriški predstavnik ta predlog sprejel.

Se bo Churchill umaknil?

London 15. jan. (Tanjug). Konservativni »Recorder«, ki ga podpira Randolph Churchill, piše danes, da se bo predsednik vlade Winston Churchill, »kakor menijo v visokih političnih krogih« še to leto umaknil iz političnega življenja. List poudarja, da je Winston Churchil to že nameraval, vendar pa je stalno spreminjal svoj sklep. Če Bo Winterton Churchill dal ostavko to leto nadaljuje list, je skoro gotovo, da bodo v novembru razpisane volitve. V tej zvezi v Veliki Britaniji **že** govore o možnem Churchillovem nasledniku. V poštev prideta predvsem prvaka konservativne stranke Anthony Eden in Richard Butler.

Britanija ne bo nasprotovala

London, 15. jan. (Tanjug). — Britanski minister brez listnice lord Swinton, ki je odgovoren za odnose z deželami Britanske skupnosti narodov, je izjavil, da Velika Britanija ne bo nasprotovala ameriškemu načrtu glede vojne pomoči Pakistanu. Menijo, da bi to stališče britanske vlade lahko neugodno vplivalo na britansko-indijske odnose, ker je možnost sklenitve ameriško-pakistanskega sporazuma izzvala zelo oster protest v Indiji.

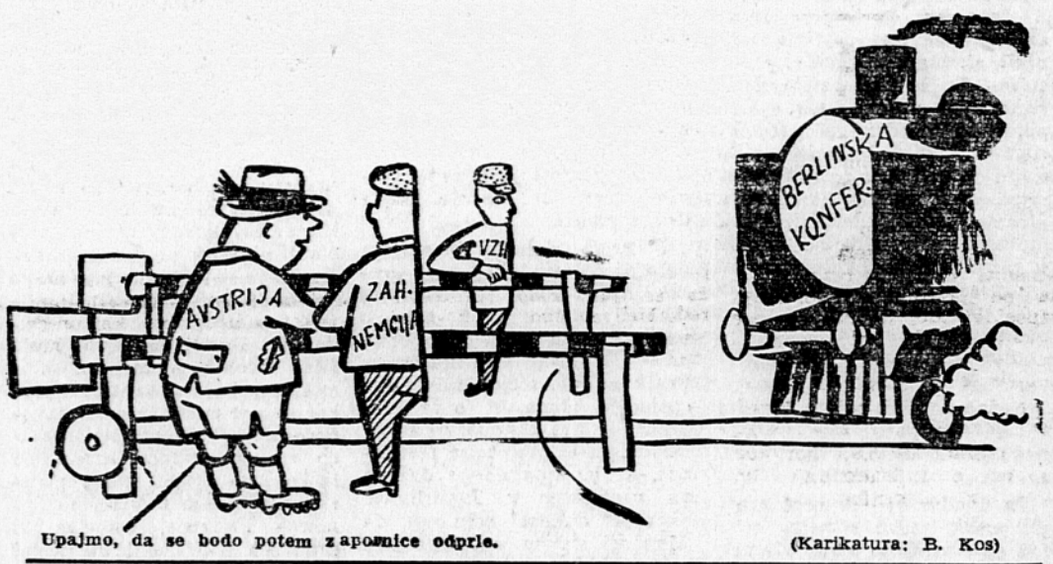

Upajmo, da se bodo potem zapornice odprle. (Karikatura: B. Kos)

Izredno huda škoda v Avstriji

Po zadnjih vesteh je v Avstriji zgubilo življenje pod snežnimi plazovi 130 oseb – Snežna neurja tudi v drugih državah

Dunaj, 15. jan. (Tanjug). **Ob težki elementarni nesreči, ki je zadela Avstrijo, je jugoslovanski poslanik na Dunaju Dragomir Vučinič obiskal danes zunanjega ministra ing. Leopolda Figla in mu izrazil sožalje zveznega izvršnega sveta FLRJ. Poslanik Vučinič je hkrati izrazil željo Jugoslavije, da v okviru svojih možnosti pomaga prizadetim krajem.**

Dunaj, 15. jan. (Tanjug). Ob težki nesreči, ki so jo v Avstiji povzročili snežni plazovi, je zvezna vlada naslovila na državljane poziv za pomoč prizadetim krajem. Kancler Raab in vicekancler Schärf sta izjavila, da so zvezne in deželne vlade uporabile vsa sredstva, da bi omilile posledice te katastrofe. Vendar pa je škoda tako velika, da je iz državnih sredstev ni mogoče kriti. Zato je vlada pozvala privatne osebe in organizacije, da sodelujejo pri akciji pomoči.

Takoj po objavi vladnega poziva so v podjetjih, šolah in organizacijah pričeli zbirati denarne prispevke. Samo dunajska občina je poslala v Vorarlberg 100.000 šilingov. Akciji so se pridružile tudi mnoge organizacije iz tujine. Zvezni vladi Avstrije so ponudile pomoč vlade Finske, Holandske, Švedske, ZDA, Velike Britanije, Francije in Lichtensteina. Švedski Rdeči križ je poslal deželni vladi v Vorarlbergu okrog 500.000 šilingov. Predsednik republike dr. Körner stalno prejema pisma iz tujine, v katerih predstavniki tujih vlad izražajo svoje sožalje avstrijskemu narodu.

Po zadnjih vesteh je pod plazovi doslej izgubilo življenje 130 ljudi. V kraju Blons, kjer je bilo doslej 45 smrtnih slučajev, je davi ponovno zapadlo 30 cm snega, kar znatno otežkoča delo reševalnim skupinam.

Nevarnost novih plazov grozi delu Stajerske, kjer so bile doslej le manjše nesreče.

Poveljstvo evropskih letalskih sil v Evropi je sestavilo posebno skupino za reševanje ponesrečencev v Avstriji in drugih ogroženih pokrajinah. Skupino sestavlja 8 velikih helikopterjev in 6 drugih letal, primernih za reševanje.

V južnih predelih Avstrije so se pojavili tropi volkov, ki so se spustili z jugoslovanskih planin.

Budimpeštanski radio javlja, da je na Madžarskem skoro popolnoma ustavljen promet zaradi velikega snega, ki je zapadel preteklo noč.

Na Črnem morju divja burja, **ki je zajela Marmorno morje.** Hladen val je zajel neke kraje Turčije, v katerih je temperatura padla na do minus 34 stopinj Celzija. Tropski ciklon, ki je zajel tudi otok Madagasker, je divjal z brzino nad 200 km na uro. Škoda za enkrat še ni znana.

ZADNJE VESTI

PARIZ, 15. jan. (Tanjug) Francoska socialistična stranka je danes objavila nov poziv za enotnost vseh demokratov, ki si žele spremembe sedanjega položaja v Franciji. Poziv razčlenjuje dosedanjo vladno politiko in opozarja na neupravičeni optimizem, ki ga je izrazil predsednik vlade Laniel v svoji deklaraciji.

NEW DELHI, 15. jan. (IIS). V Bombay je danes panamska ladja-cisterna pripeljala prvo pošiljko 4.700 ton sovjetskih petrolejskih proizvodov za Indijo, na osnovi nedavno sklenjenega indijsko-sovjetskega sporazuma.

WASHINGTON, 15. jan. (AFP) Predsednik ZDA Eisenhower je danes predložil kongresu predlog, s katerim zahteva znatno razširitev sistema socialnega zavarovanja v ZDA. Po besedah ameriškega predsednika bi moral postati ta sistem temeljni kamen v okviru vladne politike gospodarske zaščite poedincev.

BERN, 15. jan. (AFP). Zaradi snežnih plazov v Švici je bilo v prvih dneh tega tedna 20 mrtvih, 20 ranjenih in 2 pogrešana. Okrog 100 ljudi pa je ostalo brez strehe, 35 hiš pa je bilo popolnoma uničenih.

TOKIO, 15. jan. (AFP). Pekinški radio je danes obtožil Združene narode, da »minirajo premirje«, ker nameravajo osvoboditi kitajsko-severnokorejske ujetnike.

VIDEM, 15. jan. (Reuter) V Italijo je danes prišlo 17 bivših vojnih ujetnikov iz taborišč v Sovjetski zvezi. To je prva skupina 34 italijanskih vojnih ujetnikov, ki so jih sovjetske oblasti nedavno amnestirale. Vsi so bili obsojeni zaradi vojnih zločinov.

KARTUM, 15. jan. (AFP) Okrog 3.000 sudanskih članov organizacije »Muslimanskih bratov« je danes po ulicah Kartuma demonstriralo proti razpustu te organizacije v Egiptu.

NOVICE V SLIKI

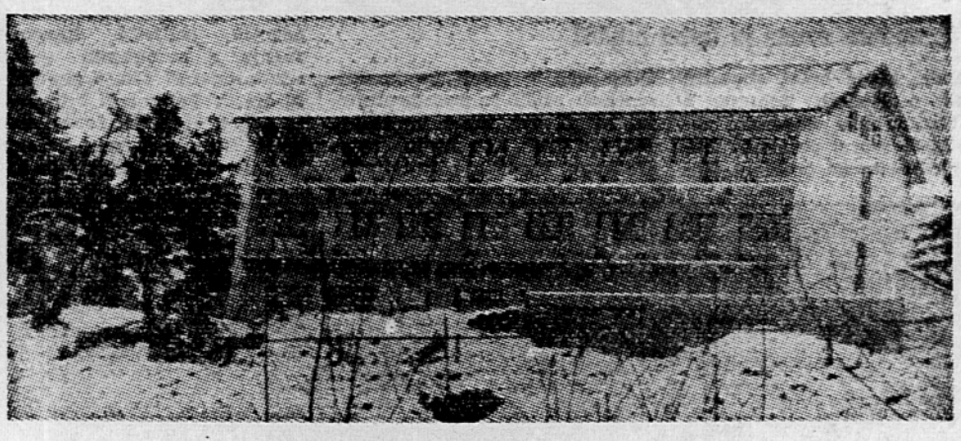

Ob vstopu v novo leto so koroški Slovenci z otvoritvijo novega zadružnega doma v Sekiri ob Vrbskem jezeru proslavili pomembno delovno zmago. Dom s čudovito lego na južnem obrežju Vrbskega jezera bo v zimskem času za šolanje in vzgojo zadružnikov, vtem ko bo poleti nedvomno privlačna tujskoprometna ustanova. V najsodobnejše opremljenih samskih in nekaj sobah s skupnimi ležišči je prostora za približno 80 gostov.

Koroški Slovenci, ki so z vztrajnim prizadevanjem Zveze slovenskih zadrug v Celovcu, njihove hranilnice in deloma tudi s pomočjo gradbenega materiala, ki so jim ga podarili zadružniki LR Slovenije — uresničili načrt o zadružnem hotelu, stopajo s tem prvič v zgodovini njihove ekonomske dejavnosti, tudi na področje tujskega prometa.

Trije privolili na predlog četrtega?

Iz Bonna poročajo, da bodo zahodne države privolile na sovjetski predlog, da bi bil vsak drugi sestanek v vzhodnem Berlinu, zahodni poveljniki v Berlinu pa pravijo, da nimajo še nobenih navodil o nadaljevanju razgovorov s sovjetskim predstavnikom

Bonn, 15. jan. (Tanjug) Po zanesljivih informacijah iz zavezniških krogov, se je v Bonnu izvedelo, da se bodo jutri v Berlinu nadaljevali pripravljalni razgovori med predstavniki štirih velesil za četverno konferenco. **Po teh informacijah je ameriška vlada dala svojemu predstavniku navodila, naj sprejme sovjetsko zahtevo, da bi bili sestanki štirih zunanjih ministrov izmenoma po eden v zahodnem in vzhodnem Berlinu. Iz istih virov se je izvedelo, da vladi Velike Britanije in Francije soglašata z vlado ZDA v tem vprašanju.**

Zahodnonemška vlada o tem sklepu še ni bila uradno obveščena. Vladni krogi zato opozarjajo, da je položaj še vedno nejasen in da je treba počakati na uradno potrdilo teh vesti.

Socialni demokratski krogi so brez pridržka pozdravili vest o sklepu ameriške vlade, da sprejme sovjetski predlog. Socialni demokrati smatrajo, da bo ta sklep ugodno vplival za zaključek priprav za četverno konferenco in na ozračje, v katerem bo konferenca.

V tukajšnjih diplomatskih krogih poudarjajo, da nadaljevanje pripravljalnih razgovorov v Berlinu predstavlja ugoden predznak in pričakujejo, da se bodo uspešno končali kljub zastoju, ki je včeraj izzval pesimizem.

Berlin, 15. jan. (AFP). Zahodni poveljniki v Berlinu doslej niso dobili novih navodil za razgovore s predstavnikom sovjetske visoke komisije zaradi priprav berlinske konference in kraja, kjer se bo vršila. To so danes objavili pooblaščeni predstavniki. Britanski predstavnik je dodal, da bo general Coleman, britanski poveljnik, ki bi moral predsedovati prihodnjemu sestanku štirih, takoj sklical sestanek, čim bo dobil nova navodila.

Proizvodnja in izvoz sta prvenstvene važnosti

Zaključki konference finančnih ministrov Britanske skupnosti narodov

Sidney, 15. jan. (AFP) V Sidneyu je bila končana konferenca finančnih ministrov dežel Britanske skupnosti narodov. V sporočilu, ki je bilo objavljeno po zaključku konference, je rečeno, da so se dežele, ki so na konferenci sodelovale, sporazumele, da bodo kupno moč posameznih dežel izkoriščale predvsem za nakup njihovih viškov. Po sporazumu tudi predvidevajo, da bodo na londonskem tržišču v večji meri izkoriščale posojila, ki bodo služila tistim deželam Britanske skupnosti narodov, katerim so potrebna sredstva za izvedbo njihovih načrtov za gospodarski razvoj. Dežele britanske skupnosti narodov pa se morajo po svoji strani tudi truditi, da bi izbojevale možnosti vsaj delne konvertibilnosti med funtom in dolarjem, ker so na konferenci ugotovili, da je konvertibilnost valut popolnoma odvisna od ZDA in mednarodne pomoči, ki jo ta dežela daje.

»Financiel Times« piše v zvezi s konferenco, da je bil dosežen sporazum o povečanem obsegu trgovine med deželami šterlinške cone, kakor tudi o povečanju zlatih in dolarskih rezerv. List predvideva tudi pogostejše stike med finančnimi ministri dežel članic Britanske skupnosti narodov.

Po končani konferenci je britanski finančni minister Richard Butler med drugim izjavil, da so si dežele Britanske skupnosti narodov vključno Avstralijo postavile za nalogo, da najdejo rešitev za svoje finančne težave v politiki ekspanzije in ne v obnavljanju raznih vrst kontrole. Preden bi sprejeli sklep o konvertibilnosti bi morali po mnenju britanskega finančnega ministra imeti novo konferenco predstavnikov dežel Britanske skupnosti narodov.

Predsednik avstralske vlade Menzies pa je izjavil, da je konferenca v Sidneyu uspela potrditi načelo, da sta proizvodnja in izvoz prvenstvene važnosti.

Ob 150 letnici prve države črncev

Prvega januarja 1804. leta so črni sužnji francoske kolonije Saint-Domingue v Karibskem morju v Centralni Ameriki razglasili svojo neodvisno državo. Ta dogodek lahko uvrstimo med najčudovitejša, najnenavadnejša in najhrabrejša dejanja, kjer jih pozna zgodovina: narod sužnjev je brez sredstev in civilizacije z golimi rokami izvojeval svojo svobodo in premagal veliki francoski imperij Napoleona I.

Prve prebivalce otoka, ki ga je Columb odkril na svojem prvem potovanju 1492. leta in imenoval Hispaniola, so kmalu po prihodu pobili njegovi mornarji. Kmalu potem so začeli Španci dovažati nove prebivalce iz Afrike, ki naj bi jim delali na plantažah indiga, tobaka in sladkornega trsa. Ti Afrikanci so prestali vse muke težkega dela na plantažah in oni so predniki današnjih Haitancev. Prebivalstvo Haitija je 90 odstotkov čistokrvno afriško, ostali so mešanica in belci so tujci. Prebivalci Haitija govore neko vrsto potvorjene francoščine, francoščina pa je uradni jezik.

Hispaniola je postala francoski Saint-Domingue šele 1795 in prav takrat so pripihali čez ocean tudi vetrovi velike francoske revolucije in razpihali tleče oglje v žareč plamen upora sužnjev, ki so iz Saint-Domingue ustvarili Francozom najbogatejšo kolonijo v Ameriki. V bedo, praznoverje in barbarstvo so posijali svetli principi »Deklaracije o pravicah človeka« in brez dvoma so bili vodilelji upora inspirirani z idejami v razvoju pravnosti vseh ljudi in dostojanstvu posameznika. Toussaint L'Ouverture je kot vodja upora postal legendarna osebnost, Napoleonov svak general Leclerc ga je sicer ujel in poslal v Francijo, kjer je umrl v ječi, toda njegovo delo je živelo. Nasledniki Toussaintovi so premagali enega od najsposobnejših francoskih generalov in dobro opremljeno vojsko.

Mogoče si ni nikjer na svetu svoboda s tako težavo utirala pot kot na Haitiju. Da bi se lahko uspešno branil pred eventualnim novim napadom Francozov, je kralj Henri Christophe zgradil na vrhu planine Cap Haitien citadelo, trdnjavo, ki bi bila lahko mesece in leta udomila celotno prebivalstvo. To trdnjavo bi lahko imenovali osmo čudo sveta, kajti danes nihče ne more razumeti, kako so mogli Haitanci spraviti na vrh hriba težek gradbeni material in francoske topove. To gradnjo bi lahko primerjali z egiptovskimi piramidami, gradbeni načrt in inženirske sposobnosti pa so nastale v srcih Črncev, ki so ustvarili s svojo borbo pravi zgodovinski čudež.

Haiti je moral takoj ob svojem nastanku deliti otok Saint-Domingue z nič kaj prijateljskim sosedom, današnjo Dominikansko republiko. Vojne so divjale na otoku, Haitanci so vsega osvojili, toda niso ga mogli obdržati, kajti prebivalci Dominikanske republike, ki imajo v svojih žilah več bele krvi, so iskali pomoč zunaj. Notranje življenje Haitija je bilo polno nemirov, anarhije, romantične neumnosti in črne magije. To ni čudno, kajti država, nastala v krvi, brez najosnovnejših kulturnih, socialnih in gospodarskih tradicij, se je morala boriti z neverjetnimi težavami. Leta 1915 je prišlo do ameriške intervencije, ki Američanom ni prinesla veliko slave, vendar pa precej koristi, bilo pa je prelite dovolj haitske krvi, dokler Američani niso odšli po 19 letih okupacije.

Dežela ni veliko večja od Slovenije, ima pa nad 3 milijone prebivalcev. Ker se prebivalstvo zelo hitro množi, so morali Haitanci v tujino in največ jih je šlo na delo v sosedno Dominikansko republiko. Diktator Dominikanske republike Trujillo se je 1937 hotel rešiti Haitancev in jih je dal enostavno vse poklati. Pokol je bil eno največjih zverstev, kar jih pozna zgodovina, in ko je bi škandal le prevelik, je Trujillo plačal za poklane Črnce 750.000 dolarjev.

Toda Haiti živi in napreduje, dosegel je relativno stabilnost, čeprav še ne idealno demokracijo. Ljudstvo je pokazalo čudovito sposobnost energije, nam pa ostane, da se še vedno čudimo, kako je mogla peščica sužnjev v pogojih barbarstva in najstrašnejšega primitivizma ob zvokih afriškega bobna združiti ljudstvo sužnjev in ga voditi v zmagoviti boj proti najmočnejši državi na svetu.

S. J.

Iredentisti žele ukiniti slovenski pouk

Beograd, 15. jan. Italijanski iredentisti v Trstu so pričeli kampanjo proti izročitvi novega šolskega poslopja pri Sv. Ivanu v predmestju Trsta slovenskim šolam, da bi s tem prisilili anglo-ameriško vojaško upravo, da prekliče svojo odločitev in izroči poslopje italijanskim šolam. Italijanski iredentisti upajo na uspeh svoje kampanje, ker jim je že enkrat uspelo preprečiti izvršitev sklepa anglo-ameriške vojaške uprave, da se da poslopje bivše gimnazije »Dante« v ulici Ruggero Manna v uporabo slovenskim šolam. Zaradi tega mora na stotine slovenskih otrok obiskovati šole v starem nehigieničnem in prenatrpanem poslopju v ulici Lazzaretto Vecchio, kjer je v enem nadstropju realna gimnazija, nekaj razredov klasične gimnazije, trgovska akademija, učiteljišče in nižja trgovska šola. Glavni pobornik kampanje proti slovenskim šolam je po mnenju slovenskih krogov v Trstu načelnik prosvetne uprave Fada, eden izmed 21 rimskih uradnikov, ki so prevzeli v Trstu po londonskem sporazumu 1952. leta vse upravne funkcije. Slovenski krogi v Trstu poudarjajo, da je treba tudi če bo poslopje pri Sv. Ivanu dano v uporabo slovenskim šolam, tudi v središču mesta dobiti prostore za slovenske šole, ker je tam mnogo slovenskih otrok. Zato je še vedno potreba po zidanju novih šolskih poslopij v središču mesta. Slovenske organizacije in slovenski roditelji so se zadnja leta že večkrat obrnili na anglo-ameriško vojaško upravo s prošnjo, da se odpre slovenska tehnična srednja šola, dvorazredna kmetijska šola, dvorazredna trgovska šola in osnovne šole, da se razširijo obstoječe slovenske strokovne šole in izprazni poslopje slovenskega otroškega vrtca. Izročitev poslopja pri Sv. Ivanu slovenskim šolam bi bil prvi korak k ugoditvi slovenskim zahtevam. Iredentistična kampanja proti temu ni nič drugega kot znak, da imajo iredentisti namen ukiniti v Trstu slovenski pouk. To se vidi tudi po stalnem zmanjševanju slovenskih učiteljev v tržaških šolah. Tržaški Slovenci upajo, da iredentisti tokrat ne bodo uspeli preprečiti izvršitve sklepa anglo-ameriške vojaške uprave, ker bi to napravilo na vso demokratično javnost zelo mučen vtis.

(Jugopres)

Britanija odločno zanika

Kairo, 15. jan. (AFP) Predstavnik britanskega veleposlaništva v Kairu je danes odločno zanikal obtožbe egiptovske vlade, po katerih naj bi se dva britanska diplomata, akreditirana v Kairu, preko organizacije »Muslimanskih bratov« vmešavala v notranje zadeve Egipta. Te obtožbe je objavil član revolucionarnega sveta Anuar El Sadat ob razpustitvi združenja »Muslimanskih bratov«.

Hkrati tudi uradni britanski krogi v Londonu imenujejo obtožbe proti funkcionarjem britanskega veleposlaništva v Kairu kot absurdne. V teh krogih izražajo mnenje, da te obtožbe morda le ne bodo imele neprijetnih posledic za anglo-egiptovske odnose. Z uradne strani v Londonu še ni bilo nobenih komentarjev, ker poročilo veleposlanika Stevensona po včerajšnjih razgovorih s predsednikom egiptovske vlade Nagibom v britanskem zunanjem ministrstvu še vedno proučujejo.

Bohinj in njegove težave

Prometne zveze je treba urediti

Vsakdo, ki je hotel obvestiti javnost o lepotah Bohinja, o tem biseru naše slovenske zemlje, se je moral dotakniti slabe strani cestnega prometa. Nekatovost tega in neprijetnosti, ki jih doživi skoraj, vsak na teh vožnjah, zatemne vsa tista lepa doživetja, ki jih more nuditi le Bohinj s svojo široko okolico. Mnogo se je že pisalo o bohinjskem prometu, vendar se tega vprašanja še do danes ni moglo rešiti. Pričakovali smo, da se bo rešilo z decentralizacijo avtobusnega prometa in z njegovo razdelitvijo na okraje. Seveda pod takimi pogoji, v katerih naj bi SAP oddal okrajnim ljudskim odborom samo »nerentabilne« proge, sam pa obdržal donosne proge, tudi za OLO ni sprejemljiv.

O kakem pomanjkanju avtobusnih vozil bi tudi ne mogli govoriti. Primerjajmo le železniški vozni red z odhodom avtobusov izpred naše glavne železniške postaje, iz Kranja, Jesenic, pa bomo ugotovili, da čas odhodov ni bistveno različen. Tako smo v težnji za konkurenčnost prišli do novega absurda, ki ni več samo vprašanje podjetja SAP, ker postaja to že družbeno vprašanje pravilnega izkoriščanja ljudskega premoženja. V Bohinju ni važna samo zveza z vlaki, misliti je treba na gostejšo povezavo z vasmi, ker bi se s tem tudi turistični promet približal vasem, ki so od glavne proge oddaljene, prav tako pa tudi na možnost večjega razvedrila gostom, ki si žele izletov v okolico.

Mnogo je bilo tudi govora o prenosu ljubljanske pionirske proge v Bohinj, ki bi se dala z že obljubljenim tirom podaljšati do »Zlatoroga«, v daljši bodočnosti po potrebi morda celo do »Savice«. Možnost izpeljave trase, ki ne bi kvarila naravnih lepot Bohinja, je dana, lokomotiva na pogon z nafto pa bi mogla vselej zadostiti potrebi vedno številnejšim in tudi zahtevnejšim željam turistov. Tudi v tej rešitvi se skriva vprašanje »rentabilnosti«. Če se prav spominjam, stane v današnjih pogojih podjetje enosmerna vožnja z avtobusom (postaja »Zlatorog«) 97 din, s popusti pa 40 din. V kolikor bi bili stroški za pogon večji pri železnici napram istim stroškom avtobusa, je bolj stvar strokovnjakov.

V kolikor bi mogli pri tem »rentabilitetnem« računu dati stvarno analizo tržišča prav zaradi sedanje neurejenosti prometa oziroma zaradi sedanjega odbijajočega prometa, v primerjavi za nazaj in v perspektivi za naprej ter s temi številkami dokazovati rentabilnost za vsako ceno, bi bilo to čisto fantaziranje. Bodoči obseg tega prometa je odvisen predvsem od razvedrila, od postrežbe, ob zabave in drugih ugodnosti, ki jih bo imel turist v času svojega bivanja. Če hočemo pridobiti domače in tuje goste, jim moramo že nekaj nuditi. Povpraševanja je mnogo, manjka samo ponudb. Še nekaj moramo vedeti, namreč to, da se vozijo Tržačani mimo nas na Koroške Alpe in da so bili domovi v Avstriji, Švici in Franciji za novo leto prenapolnjeni, pri nas pa prazni. Zakaj?

Prepričan sem, da bo z izgraditvijo žičnice na Vogel in z novim domom na Voglu, ki bosta globoko posegla v razvoj turizma, planinstva in smučarstva v tem kotu naše ožje domovine, z urejenim notranjim prometom zažarelo novo življenje v Bohinjski dolini, ki bo prineslo zdravega razvedrila vsem, ki si ga želijo.

Čas je že, da prenehamo z neplodnimi razmišljanji, ker so za razvoj turizma v Bohinju nujna samo krepka in smela dejanja, če želimo, da si obdržimo sedanje goste in pridobimo novih.

Sam

Gospodarske vesti

V skladu z izdelanimi načrti za razširitev obstoječih in gradnjo novih tovarn časopisnega papirja se bo svetovna proizvodnja tega papirja letos povečala za okrog 2.75 milijonov ton. Razen tega vse kaže, da bo še cela vrsta držav kmalu prvič v svoji zgodovini začela sama izdelovati rotopapir. Po mnenju kanadskega Združenja za časopisni papir sili k temu te države dejstvo, da se je potreba po časopisnem papirju tudi pri njih zelo povečala, spričo česar si te države prizadevajo, kriti del povečanih potreb iz domačih virov.

Angleška industrija stekla izdela letno 25 milijonov grosov (1 gros = 144 kosov) steklenih posod vse vrste. Še pred šestimi leti je znašala ta proizvodnja »le« 17 milijonov grosov. Predlanskim je Anglija izvozila raznih steklenih izdelkov v skupni vrednosti 12 milijonov funtov.

V prvih devetih mesecih l. l. je Zahodna Nemčija izvozila v Francijo blaga za okrog 809.69 milijonov mark, Francija v Zahodno Nemčijo pa za okrog 569 milijonov mark. Na seznamu francoskega izvoza je na prvem mestu pšenica in le nekoliko volne ter vina, Zahodna Nemčija pa je izvozila v Francijo največ koksa, razen tega pa stroje, orodne stroje in premog.

KULTURNI RAZGLEDI

Pouk literarne zgodovine *na naših šolah zastarel?*

Tako je vsaj trdil neki profesor na predzadnjem sestanku Slavističnega društva v Ljubljani. Čeprav se nam zdi ta izjava prepavšalna in tudi pretirana, odpira vrata v pereč problem, ki po svoji važnosti prerašča okvir same šole in postaja že splošno vprašanje naše kulture. Kulturna sprejemljivost vsakega naroda je v največji meri odvisna od kakovosti in količine znanja, ki ga je človeku dala srednja šola. Slovenščina na srednjih šolah ne sme biti le »predmet«, ampak pravi mentor, ki mora v mladem človeku postopno zgraditi napreden svetovni nazor, mu podati zaokroženo znanje iz literature in slovnice ter mu izostriti estetsko presojo. Tako naj bi vsaj bilo. V resnici pa šola teh uspehov ne dosega povsod. Krvično bi bilo sicer zanikati, da pokažejo naši slovenisti na šolah veliko truda in požrtvovalnosti in da prenesejo na dijake zelo veliko znanja. Tudi šolska berila so natiskana v zadostnem številu, s čimer je omogočeno skupno branje in obravnavanje izbranih odlomkov

Kljub vsem naporom pa nikakor ne moremo reči, da je položaj dober, temveč nasprotno opazimo marsikako pomanjkljivost, objektivne in subjektivne narave.

Učni načrti so še vedno preobširni in odmerajjo preveč prostora starejšim pisateljem, ki imajo le še historično vrednost. Sorazmerno mnogo premalo časa ostane za obravnavo novih, našemu mlademu človeku več povedati.

Izbor odlomkov v berilih ni vedno najbolj posrečen, ker večkrat ne predstavi pisca v njegovi najboljši in najznačilnejši podobi. Prav tako manjkajo pri mnogih odlomkih komentarji, ki bi opozorili dijake na posebne vrednote podanega sestavka. Profesor namreč pri najboljši volji ne more med šolsko uro prebrati in komentirati vsega berila, Na naših šolah dalje tudi manjkajo najosnovnejša učila, kot so n. pr. stenske slike naših največjih literarnih ustvarjalcev in faksimili njihovih najvažnejših del. Popolnoma tudi manjka našim šolam živ stik z živečimi pisatelji. In učbenik literarne zgodovine? Doslej ga dijaki praktično sploh niso imeli in so si morali pač sproti zapisovati, kakor so pač mogli in znali. Letos bodo sicer izšle kar tri literarne zgodovine, toda katera bo lahko dala dijaku poleg materialnega znanja tudi njemu primerne literarne, estetske in družbene politične komentarje? Šolske izdaje, Klasja, ki so bile našim šolam prepotreben pripomoček, so obtičale na pesku, razen tega pa so postale tako drage, da si jih povprečen dijak ne more več kupovati.

Še sedaj tudi nimamo prepotrebne antologije svetovnih klasikov. Berila za nižje gimnazije imajo še odlomke iz del velikih pisateljev, v višjih berilih pa popolnoma manjkajo, ker se je tedaj začelo pripravljati posebno berilo, v katerem bi bili izbrani najboljši primeri iz svetovnega slovstva. Zal so tudi te priprave obstale pri nedokončanem rokopisu. Posledica je, da spoznajo dijaki višje gimnazije le dvoje, troje antičnih del, od ostalih velikanov pa ne zvedo dosti več kot imena.

Ali naj še enkrat podčrtamo nevzdržnost položaja današnjega profesorja slovenščine? Kdo še more danes od njega zahtevati, da v celoti opravi vso tisto idealno nalogo, ki mu jo nalaga ta najlepši predmet? Na teden ima 22 ur napornega pouka, potem poprave šolskih in domačih nalog, sodelovanje pri raznih društvih, proslavah itd. Kako naj bo pri vsem tem na tekočem glede dnevnega in revialnega tiska, kako naj sproti prebere vse knjige, ki izhajajo in prebere še kakšno domačo delo, ki mu je morda že obledelo?

K vsem tem se pridružijo še nekatere osebne pomanjkljivosti. Nekateri profesorji preveč zanemarjajo obdelavo družbenopolitičnega ozadja, v katerem je nastajalo delo določenega pisatelja Mnogi se izgubljajo v navajanju samih suhih historizmov in mehanično diktirajo snov iz skript, ki so jih prinesli s seboj z univerze. Mnogi grešijo pri izpraševanju in se zadovoljijo, če jim dijak oddrdra na pamet naučene in neprežvečene podatke. Delno je temu krivo tudi merilo izpraševanja pri maturi: tam se še vedno bolj zahteva materialno znanje kot sposobnost lastne estetske presoje. Preneki profesorji se nesorazmerno dolgo zadržijo pri starejših avtorjih, za novejše pa jim večkrat »zmanjka časa«. Veliko rano naše šole vidim tudi v tem da pušča popolnoma ob strani žive, sproti nastajajoče kulturne dogodke. Profesor slovenščine bi moral najti minuto časa, da se dotakne in oceni kake recitacije, literarne večere, kako radijsko oddajo, gledališko predstavo in tudi pomembnejši film, skratka vse pojave kulturnega življenja, ki pelje okoli mladega človeka in ki ga morda desetkrat bolj zanima kot suha »šolska učenost«. Ali ni morda vendar naša šola preveč odmaknjena od vsak dan razvijajočega se življenja, ali celo caplja za njim v spoštljivi razdalji kakih 40 let? Vsaka veda mora biti na tekočem in se sproti seznanjati z napredkom. Kaj naj bi rekli o zdravniku, ki bi danes ne poznal antibiotikov in kako bi sodili o arhitektu, ki bi še danes krasil stavbe z angelčki in z divjimi kostanji? Radio, časopisje seznanjajo človeka z najnovejšimi literarnimi dogodki doma in po svetu. V šoli se pa vsa medvojna in povojna literarna produkcija preleti v nekaj urah, čeprav je vrednostno in količinsko neprimerno pomembnejša kot vsa prejšnja doba, za katero je šlo stotine šolskih ur in razlage. Ali ni torej morda naša šola vendar od daleč podobna nekaki trgovini s starinami, dijak se pa »na prostem trgu« ogleduje za novejšimi izdelki, ki jih v šoli ne najde. Razen tega mu ta trgovina ponuja skoraj izključno le domače blago, svetovnega pa le malo najde.

Naloge slovenista na šoli so brez dvoma mnogo preobširne, da bi kdajkoli mogel vse izpolniti. Toda kljub temu položaj narekuje nekaj predlogov. Treba je vskladiti metodo, smer in vsebino pouka. Temeljito ga moramo modernizirati, od časa do časa prebirati odlomke iz revij in iz novih knjig, napraviti več prostora za sproščene debate o sodobnih kulturnih dogodkih in znatno reformirati učni načrt, reducirati vse zastarelo in manj potrebno gradivo, posvetiti mnogo večjo pozornost tujim klasikom. Premagati bi bilo treba težave pri izdajanju primernih in cenenih učil, poživiti ekskurzije in oglede ter slednjič profesorjem znatno znižati učno obveznost. Od tega ne bi imeli koristi le profesorji, ampak predvsem dijaki in družba sama.

Mirko Horvat

Pisma uredništvu

ZAKAJ JE ZAPRTO LJUBLJANSKO MESTNO GLEDALIŠČE?

Ljubljansko Mestno gledališče je moralo v tekočem tednu zaradi pomanjkanja kuriva odpovedati pet abonentskih predstav. Razumljivo je, da je prejelo gledališče v tem času celo vrsto telefoničnih in pismenih vprašanj, kje je vzrok za ta zastoj, pa tudi dnevni tisk je že sprožil to vprašanje. Ker bi iz nekaterih pripomb lahko sklepali, da je zakrivilo to neredno poslovanje gledališče samo, ker si pač »ni preskrbelo zimske zaloge«, sporoča direkcija Mestnega gledališča naslednje:

Dokler je direkcija sama upravljala svojo hišo, se nikoli ni primerilo, da bi morali zaradi pomanjkanja kuriva prekiniti z rednim delom. Zdaj pa, ko je prešla skrb za to na Upravo nepremičnin MLO, ki jo je direkcija gledališča pravočasno — že poleti — in ponovno opozorila na nevarnost, se je kurilnica do kraja izpraznila prav zdaj, ko je sezona v polnem razmahu. Zato ima gledališče veliko moralno in materialno škodo in bo zahtevalo, da mu Uprava nepremičnin slednjo tudi povrne.

Količina kuriva, ki ga je dobilo gledališče potem, ko je odpovedalo predstave, zadošča za dva dni. Zato bo gledališče odprto v soboto in nedeljo, potem pa spet ne bo moglo poslovati, dokler vprašanje kuriva ne bo rešeno.

Direkcija prosi vse obiskovalce in posebej še abonente, da sprejmejo z razumevanjem to neprijetno stanje, za katero gledališče ni odgovorno.

Mestno gledališče

KONJSKI HLEV ZA LJUDI

Zdaj, ko pritiska mraz, je kaj prijetno stopiti v toplo, čedno stanovanje, kjer si odpočiješ in ogreješ premrle ude. Vendar so mnogi med nami še vedno prikrajšani za tak dom, med njimi tudi Marijan Kovač s Celovške c. 41, ki je poslal našemu uredništvu naslednje pismo:

V hiši, kjer stanujem — nekoč je bil konjski hlev — imam en sam prostor v velikosti 4 krat 4.5 kv. metrov. Z ženo in dveletnim sinom živimo med temi štirimi vlažnimi stenami. Kuhamo, jemo, spimo. Tu se suši perilo, otrok se igra na gnilem podu, s sten pa, ki so zaradi vlage vse marogaste, polzijo kapljice. Že takoj ob vstopu v to naše »stanovanje« objame človeka plesniv zadah, kateremu se moraš šele privaditi. V »sobi« je skoraj vedno hladno, ker so špranje v oknih in vratih. Zaradi vlage in mraza je otrok vedno prehlajen in kašlja, po ugotovitvah zdravnika ima obolenje na pljučih.

Sedaj že tretje leto prosim za dodelitev človeku dostojnega stanovanja, a kot kaže, so vse prošnje zaman.

In vendar bi se moral zgroziti vsak, videč otroka, kako mu gine zdravje sredi vlažnih sten.

Marijan Kovač, Ljubljana Celovška 41

MNOGO LAHKO STORIMO ZA DOMOVINO

Tovariš urednik!

Malo je dopisov od izseljencev. Zato sem sklenil, da se Vam javim iz Francije. Ko sem prihajal na dopust v domovino, sem vedno z zanimanjem čital Vaš list, na katerega sem tudi sedaj naročen. Tisti, ki smo zaradi gospodarskih razmer navezani na to, da služimo svoj kruh izven domovine, brez dnevnega lista iz domačega kraja težko živimo. Ne morem popisati, kolikokrat imam priliko objasnjevati razne dogodke v zvezi z Jugoslavijo radovednim ali drugače dosti slabo obveščenim Francozom. Danes Vam bom opisal enega izmed mnogih doživljajev kot dokaz, da ima človek tudi v tujini priliko, da se bori za resnico in pravico o svoji domovini.

Pred nekaj dnevi me je obiskal francoski duhovnik. Takole je objasnil svoj obisk: »Jutri se začne v tej župniji misijon. Da bi bila čim večja udeležba, sem se potrudil obiskati vse vaščane. Veselilo bi me, da bi se tudi Vi in vaša žena udeležili misijona.«

Zahvalil sem se mu na povabilu s pripombo, da moja žena in jaz ne čutiva posebne potrebe udeleževati se misijona. Ko sem mu povedal, da sem Jugoslovan, je g. župnik mislil, da je našel izgubljeno ovco in me je začel na vse načine prepričevati. Glavni argumenti njegovega prepričevanja pa so bili seveda kritika socialističnega režima v Jugoslaviji, govoril je o preganjanju vere in najrazličnejše druge stvari.

K sreči dobro spremljam položaj v Jugoslaviji prav preko Vašega lista ter sem se lahko razgovarjal z njim o vsem in mu tudi odgovarjal na vse. Pojasnil sem mu odnos Vatikana do socialistične Jugoslavije, vlogo, ki jo je igral precejšen del duhovščine v času fašistične okupacije ter odnos, ki ga ima danes država do vseh ver v Jugoslaviji. Skratka, dokazal sem mu, da današnji sistem v Jugoslaviji ni tak, kakor oni učijo in govorijo. Na koncu sem mu rekel, da naj še pride na razgovor, kadar bo slišal kaj »novega« o Jugoslaviji.

Drugi dan je spet prišel in mi prinesel izvod katoliškega časopisa »Le croix«. V njem je bil objavljen članek o Jugoslaviji pod naslooom »Preganjanje katoliških duhovnikov v Jugoslaviji«. V članku je bilo navedeno, da sta bila poklicana na vojaške vaje dva mlajša duhovnika. To smatra g. župnik za »preganjanje vere«. Ali pa je pomislil, da je preganjanje vere bilo tudi tedaj, ko bi se morali zavedni katoliški duhovniki Francije boriti proti Nemcem, prepuščam njemu in Vam.

Tudi o tem sem se dolgo razgovarjal s svojim gostom, ki je prihajal tudi še naslednje dni in poskušal na vsak način prepričati me, da je resnica drugačna, kot jo gledam jaz. Če bi ne imel tako dobrih stikov z domovino, kot jih imam, bi mu morda to uspelo. Tako pa ne uspeva. Čitanje Vašega lista mi to omogoča.

Jožef Inkret, Vailland — Francija

Za ureditev „Gospodarskega razstavišča“ v Ljubljani

se bo treba zavzeti z vso energijo

V zadnjem času je bilo objavljenih več člankov o gradnji »Gospodarskega razstavišča« v Ljubljani med Titovo cesto ter Vilharjevo in Linhartovo ulico. Delavski svet podjetja »Mineral« (Industrija naravnega in umetnega kamna) je te članke analiziral, posebno pa zadnji članek oziroma izjavo tov. Toneta Polajnarja, objavljeno v Slovenskem poročevalcu dne 1. januarja 1954 ter je sklenil, da javnost obvesti o tem, kakšne so možnosti za preselitev podjetja »Mineral«.

Podjetje Mineral je vsestransko poskrbelo za preselitev iz dosedanjih proizvodnih prostorov. Poleg »Betonerke« v Mostah bo kmalu dograjen objekt »polnojarmenik«, v katerega bo podjetje začasno namestilo stroje za proizvodnjo umetnega kamna. Izdelan je tudi gradbeni program za ostale objekte, in sicer za izdelavo terazzoplošč, umetnega kamna ter betona, sanitarne naprave in obratnih pisarn. Gradbeni program proučuje revizijska komisija pri Gospodarskem svetu LRS in tako zavisi začetek gradnje od čimprejšnje odobritve gradbenega programa ter nato od izdelave načrtov. Podjetje je storilo vse, ker se zaveda, da Ljubljana nujno potrebuje »Gospodarsko razstavišče«, vendar do danes ni prejelo nobenega pravnega akta za preselitev.

V zadnjem članku je omenjeno, da bo v teku tega meseca ustanovni občni zbor podjetja, ki bo upravljalo »Gospodarsko razstavišče,« da uredi finančne obveznosi glede osnovnih sredstev (zgradb), katere bo podjetje Mineral prepustilo »Gospodarskemu razstavišču«.

V članku je tudi omenjeno, da bo podjetje »Mineral« nujno preseliti že to zimo. To je praktično neizvedljivo. Proizvodni prostori »Betonerke« ne ustrezajo za proizvodnjo terazzo plošč (ugotovljeno komisijsko v prisotnosti tov. Polajnarja). Znano nam je tudi, da potrebuje »Betonerka« te prostore za lastno uporabo.

Po našem mnenju je možna preselitev podjetja »Mineral« do jeseni tega leta seveda pod pogojem, da bo čimpreje potrjen gradbeni program, da bodo izdelani načrti in dobljeni potrebni investicijski krediti za gradnjo novih proizvodnih prostorov.

Javnosti v pojasnilo naj bo tudi to, da je podjetje v času stanovanjske stiske in pomanjkanja delovne sile v letih 1948-49 adaptiralo stanovanjski trakt, ki je sedaj dom treh družin in 42 samskih delavcev. Vprašanje je, ali bo MLO Ljubljana lahko preskrbel tem ljudem stanovanja.

Delavski svet »Mineral«

Industrija naravnega in umetnega kamna

Opustošenje idrijskih gozdov - velika naravna katastrofa

Deset in deset tisoče polomljenih kubikov

Po pregledu prizadetih gozdov in po približni oceni gozdarskih strokovnjakov je bilo v dnevih okrog 20. do 26. decembra lani deloma polomljeno, deloma izruvano okrog 76.000 m³ bukovine. Od tega največ v gozdovih, ki se razprostirajo na območju gozdne uprave v Idriji in sicer okrog 53.000 m³. Razen tega v nedržavnih gozdovih na območju Idrije okrog 10.000 m³, okoli Črnega vrha in Cerknega pa okrog 13.000 m³. Predvsem so utrpeli veliko škodo čisti bukovi sestoji. Drevje je bilo deloma polomljeno deloma izruvano, ogromno dreves pa je teža ledu le upognila, kakor je to razvidno iz slike, ki jo objavljamo. Posamezni gozdni predeli so uničeni celo do 75%, tako da bo nastal problem obnove gozdov na velikih površinah.

Kako in zakaj je prišlo do tako velikih poškodb? Neposredni vzrok je bilo skrajno neugodno vreme. V tistih dneh je bila izredno gosta megla, zrak je bil prenasičen z vlago tako, da se je po drevju cedila voda kot v dežju, hkrati pa je padla temperatura izpod ničle in je voda na drevju začela zmrzovati. Na ta način se je plast ledu na vejah in deblih postopoma kopičila in dosegla tako težo, da je drevje ni moglo več izdržati. Najprej so se začela drevesa upogibati, potem pa so se lomile posamezne veje in cela drevesa. Po gozdovih je odmeval silen trušč in pokanje, obhod gozdov je bil smrtno nevaren, ker se je drevje nenehno lomilo. Mnogo dreves je bilo tudi izruvano s korenino, čeprav ni bilo v navedenih dneh nobenega vetra. Do tega je prišlo zaradi plitvih kamenitih tal ter slabo razvitih korenin.

Materialna škoda je ogromna, ker je mnogo lesa uničenega, mnogo lesa, ki bi bil sicer za tehnično porabo, bodo morali predelati v manj vredne izdelke. Spravilo lesa bo zelo drago, ker leže drevesa drug čez drugega prekrižana in v neredu na velikih gozdnih površinah, razen tega pa bodo potrebni veliki izdatki za obnove gozdov.

Gozdno gospodarstvo Most na Soči se dobro zaveda velike in težke naloge, ki jo mora izvršiti, da reši pravočasno kaj tehnični les, ki se mora izdelati in spraviti iz gozdov vsaj do konca aprila, ker se bo sicer pričel kvariti. Takoj so pričeli s širokopotezno organizacijo, in smo prepričani, da bodo svojo nalogo rešili uspešno in pravočasno.

Tudi OLO Tolmin in Gorica bosta morala nujno podvzeti vse potrebne ukrepe, da bodo pravočasno urejeni tudi gozdovi nedržavnega sektorja, ki so bili prizadeti od te naravne katastrofe.

Popolnoma na glavo pa je postavljen zaradi nastale katastrofe ves sečni načrt za l. 1954., ki je določal sečišča drevesne vrste, količine lesa in posamezne lesne sortimente, ki bi jih morali iz teh gozdov dobiti razni potrošniki. Prav gotovo, da bodo zaradi tega močno prizadeti mnogi interesenti, ki so že računali z gotovimi količinami raznih gozdnih sortimentov, ki pa jih zaradi navedenih poškodb letos ne bo mogoče dobiti iz gozdov gozdnega gospodarstva Most na Soči in deloma tudi iz drugih nedržavnih gozdov. Posledica tega pa bo zastoj v predelavi lesa v nekaterih obratih in tudi s tem v svoji bo nastala škoda, ki jo bo utrpelo naše splošno gospodarstvo.

Ing. R. Z.

Del bukovega gozda v območju gozdne uprave v Idriji v okolišu »Strahovče«, ki ga je skoro popolnoma uničil led

Marxov »Kapital« v makedonskem jeziku

Skoplje, 15. januarja. V izdaji skopljanskega založniškega podjetja »Kultura« bo izšel januarja 1954 prvi zvezek Marxovega »Kapitala« v makedonščini. To podjetje je dalo natisniti doslej v makedonskem jeziku nad 200 del marksistične literature v približno milijon izvodih. Poleg najbolj znanih del Marxa, Engelsa, Lenina in političnih govorov in študij naših voditeljev, je »Kultura« letos izdala v makedonskem jeziku tudi življenjepis tovariša Tita od Vladimirja Dedijerja.

Klavirski večer Kendalla Taylorja

BEETHOVNOVE SONATE

Velik umetnik nam je nudil **velik** večer Beethovnove glasbe, kot ga redko čujemo tudi v glavnih središčih glasbene kulture. V vseh štirih sonatah nas je poleg globoke interpretacije presenetil še s svojimi umetniškimi svojevrstnostmi ki so dale stvaritvam Taylorja njegov osebni žig. Tako v sonati »mesečina« sordinirani, prijetni, intimni scherzo, ki je bil v nastrojenju res pravo nadaljevanje krasno pobarvanega prvega stavka. Silovit kontrast jima je postavil bravurozno odigrani zadnji stavek. V veliki es-dur sonati je poleg odlično razloganega fantasia-stavka zadivila gradnja fuge, v kateri je umetnik poživel posebno lepo vsenjene kantilene. Največje doživetje večera so bile nedvomno variacije c-mol sonate, ki jih je Taylor kreiral na naravnost čudovit način. Kako je s sordinirano spremljavo barval odprto melodijo v tretji variaciji, kako je prednašal pianissimo-varijacije pred finalom, to je nepozabno. Zaključek je tvorila »Appassionata«, ki je bila posebno v prvem in zadnjem stavku mojstrsko podana, medtem ko je umetnik pokazal v drugem stavku mnogo zadržanosti v primeri z variacijami zadnje sonate. Poslušalci smo bili navdušeni.

Dr. Danilo Švara

MEDVEDEK NEEWA — *Po J. O. Curwoodu — Riše Miki Muster*

34.

Ko sta se z Mikijem vrnila v taborišče, je v dveh loncih, ki sta visela nad majhnim ognjem, že vrelo. V prvem se je kuhala riba, v drugem močnik. Miki je sedel kar se da blizu in željno vsrkaval prijetni vonj. Od časa do časa si je lačno obliznil gobček, pri tem pa s svetlimi očmi bistro pazil na sleherno kretnjo gospodarja, ki je hodil sem in tja ter pripravljal to in ono.

35.

Ko sta pojedla, je Challoner spregovoril: »Jutri grem na medveda.« Miki se je pomaknil bliže in potrkal z repom ob tla, češ da se povsem strinja. Lovec je nadaljeval: »Pomisli Miki, po štirinajstih mesecih končno domov! Tebe in medvedka ponesem sestri. Ne poznaš je, mala grdoba, in ne veš še, kako je lepa in dobra. Zdaj pa, če nimaš nič več pripomniti, greva spat!«

36.

Že o prvem svitu je Challoner vstal in se hitro pripravil za na pot. Mikiju je nataknil vrv in ga privezal k drevesu. Ko je pes spревidel, da bo moral ostati doma, je začel žalostno tuliti. In ko je Challoner ob sončnem vzhodu krenil, da bi poiskal Noozak in Neewa, ga je še od daleč videl, kako divje poskakuje in se zaganja na konopcu.

Odgovori na vprašanja

R. I. — P.

VPRAŠANJE: Kot obmejni prebivalec ste bili s tridnevno dovolilnico za prestop avstrijske meje na obisku sorodnikov v Avstriji. Na povratku ste imeli s seboj razna darila sorodnikov v skupni teži 2 do 3 kg: med temi 2 kosa po 2 in pol metra sukna za domače obleke in 1 par ženskih nogavic. Carinik Vam je to blago zacarinil kot uvoženo blago, čeprav ste ugovarjali in se sklicevali na okoliščino, da vsak državljan lahko enkrat mesečno dobi darilni paket iz inozemstva, prosto carine, v teži do 10 kg. Za tak paket se plača samo prispevek 200 din. Carinik je vztrajal na svojem in ste bili primorani plačati uvozno carino še 2.000 din.

Vprašate, ali je imel carinik prav in kam naj se obrnete, če ste prevoč plačali?

ODGOVOR: Po Uredbi o začasni carinski tarifi za blago, ki ga uvozijo osebe, ki niso registrirane kot uvozniki (Ur. l. FLRJ št. 15-52 s spremembo Ur. l. št. 39-52), so proste carine darilne pošiljke do 5 kg v vrednosti do 10.000 din po cenah v notranjem prometu. Potniki smejo ob vrnitvi iz tujine prinesti v svoji ročni prtljagi brez carine tudi več vrst blaga, ki je po tej začasni carinski tarifi v omejenih količinah prosto carine, le da celotna teža takega blaga ne sme presegati 10 kg in vrednost ne 25.000 din po cenah v notranjem prometu.

Ker niste spadali med potnike s potnim listom, ki se vračajo iz tujine, temveč ste obmejni prebivalec, in ker ni šlo za darilno pošiljko, je imel po našem mnenju carinik prav. Če pa mislite, da Vam je neopravičeno zacarinil prinešeno blago, se lahko obrnete na carinski razdelek, kjer se Vam je blago zacarinilo ali na upravo carinarnice. Če bi ti uradi ne dali zadovoljivega pojasnila, se lahko obrnete še na Zvezni državni sekretariat za gospodarstvo v Beogradu, kateremu organu so obmejni carinski organi podrejeni.

C. F. ŠMIKLAVŽ — SLOVENJGRADEC.

VPRAŠANJE: Zavod za soc. zavarovanje Vam je odklonil priznanje starostne pokojnine zato, ker Vam v delovno dobo ni štel 32-letne zaposlitve na domačem posestvu, ki ga je leta 1918 prevzel Vaš brat. Tudi sodišče je Vašo obtožbo zavrnilo, čeprav ste dokazali, da ste imeli pri bratu v začetku letno, pozneje pa mesečno plačo, in sicer z utemeljitvijo, da ni dokazano, da bi bili pri bratu v delovnem razmerju. Kaj Vam je storiti, da bi dosegli priznanje starostne pokojnine?

ODGOVOR: Sorodstvo sicer samo po sebi ne izključuje obstoja delovnega razmerja, vendar pa mora biti pri delu pri najbližjih svojcih delovno razmerje po zavarovancu NEDVOMNO dokazano, kar velja zlasti za delo na kmetih, za katero je ravno značilno, da se opravlja na kmečkih posestvih pri najbližjih sorodnikih ne na podlagi delovnega, temveč na podlagi rodbinskega razmerja. Čeprav so zato priče v Vašem primeru potrdile, da je brat plačeval Vaše delo na posestvu in čeprav bi dokazali, da ste občasno vlagali prihranke v hranilnico, s tem še ni nikako dokazana Vaša odvisnost od brata v pogledu dela v tem smislu, da ste bili vezani na delovne pogoje in na delovno disciplino, kar predstavlja enega od bistvenih znakov delovnega razmerja, in prav zato tudi ni izkazano, da je odmena za Vaše delo na posestvu predstavljala plačo iz delovnega razmerja. Zato je po našem mnenju pravilno stališče zavoda in sodišča, da niste ovrgli domneve, da je temeljilo Vaše delo na bratovem domačem posestvu na rodbinskem razmerju, to je, da ste delali pri bratu kot sestra in ne kot gospodarska oz. gospodinjska pomočnica na podlagi pravega delovnega razmerja.

J. P. — LJUBLJANA

Da bomo mogli na Vaše vprašanje določno odgovoriti, nam sporočite, koliko stanovanj ima hiša in vsaj njeno približno vrednost. Obenem javite svoj polni naslov.

Kupon
za pravno posvetovalnico
S. p. »Odgovori na vprašanja«

Še nekaj . . .

Obsodba samovoljneža za stanovanje

Že skoraj leto dni je minilo, ko je vse mesto govorilo o stanovanjski bitki na Muzejskem trgu. Celo časopisi so opisovali dramatičen prizor, kako se je ugledni profesor K. B. s sekiro v roki boril za stanovanje, ki si ga je samovoljno lastil. Pri vsej stvari pa se je tedaj le prevečkrat pretiravalo, kakor pač navadno kuhajo senzacije ljubljanske klepetulje.

Včeraj se je pred sodiščem razkril ta dogodek v pravi luči. Obtoženec K. B. je bil obdolžen dveh kaznivih dejanj, in sicer samovoljnosti in preprečitve uradnega dejanja uradni osebi.

Zgodilo se je to 2. dec. 1952, ko so stanovanjski organi odredili prisilno izselitev K. B., ker se je protipravno in samovoljno prilastil stanovanja G. Ker je bil obtoženec na nameravano izselitev predčasno opozorjen, se je za ta dan dobro pripravil. Na poziv pooblaščenih organov iz stanovanjskega urada ni odprl. Zato je bila komisija za deložacijo prisiljena nasilno vdreti v to stanovanje. Pri tem pa se je odvijal dramatičen, toda za obtoženega K. B. usoden dogodek. Strokovnjaki so odpirali močno zaprta vrata z zabijanjem zagozd, te pa je obtoženec na nasprotni strani iz stanovanja zabijal s sekiro nazaj. To bi trajalo v nedogled, če bi se vrata ne udala in če bi obtoženec tedaj s sekiro ne poškodoval uradnika stanovanjskega urada. Boj je bil končan, samovoljnežu so odvzeli skrajno neprimerno orodje, organi stanovanjskega urada pa izvršili svojo nalogo.

Tako je obtoženi ob vsej svoji nepremišljenosti in zaletelosti izgubil stanovanje, za dejanje pa je bil obsojen na znatno denarno kazen.

»Pobegli« vagon

Pred dnevi so prebivalci ob koroški progi Prevalje—Dravograd z začudenjem in strahom gledali tovorni vagon, napolnjen z deskami, ki je sam drvel po progi, ki pelje od Prevalj proti Dravogradu. Do tega nevsakdanjega dogodka, ki je povzročil železničarjem mnogo skrbi in strahu, a se je vendar končal brez nesreče, je prišlo takole:

Na postaji Prevalje so premikali tovorni vlak. Pri tem so udarili v tovorni vagon, naložen z deskami, tako da je stekel po nekoliko viseči progi in ga železničarji kljub vsem prizadevanjem niso mogli več ustaviti. Zdrvel je po progi proti Dravogradu, mimo Raven, odkoder bi moral vsak čas pripeljati osebni vlak, katerega pa je prometnik v Dravogradu zadržal. Železničarji in čuvarji so zaustavljali vagon tako, da so naložili na progo pragove. Čuvaj proge v Podklanou, ki je položil na progo več železniških pragov, je zaustavil »pobegli« vagon ter preprečil nesrečo. *J. P.*

Dva utopljenca

Preteklo soboto se je vračal proti domu v Zalogu tik ob Ljubljanici 70-letni upokojeni zidar Franc Bučar. Bil je nekoliko vinjen. Sodeč po sledovih v snegu je omahnil v vodo in utonil. Njegovega trupla še niso našli.

•

V četrtek dopoldne so v reki Paki pri Velenju našli utopljenega Jožeta Ramška. Ramšek je v sredo zvečer popival v gostilni v Pesjem pri Velenju, nato še v zadružnem domu. Močno pijan se je napotil k svoji polsestri čez Pako. Ker je bila brv čez reko v zelo slabem stanju in nezavarovana, je Ramšek verjetno omahnil in padel v 170 cm globoko vodo ter utonil. Njegovo truplo so našli 8 m proč od brvi.

Poneverba državnega denarja

Marija Fevžar je bila uslužbena pri bivšem KLO Šentjernej. Kot uradna oseba si je tam od zneskov, ki so jih vplačali občani za davke, prisvojila okrog 6.689 din. Njej podobna osebica Zinka Marguč pa si je na bivšem KLO Žiče prisvojila od vplačanih davkov znesek 10.863 dinarjev. Zaradi poneverbe sta bili obsojeni Fevžarjeva na dva, Margučeva pa na 4 mesece zapora.

Ponarejevalec dokumentov

Ivan Lah iz Sp. Hudinje pri Celju je v oktobru 1952. leta potvoril datum na potrdilu o trajanju delanezmožnosti, ki ga je izdala poliklinika v Celju. V decembru istega leta je izvršil drugo tako dejanje. Prvi primer mu je uspel. Zavod za socialno zavarovanje mu je izplačal bolniško oskrbnino v znesku 7.072 din. Ko je drugič hotel dvigniti oskrbnino v znesku 21.000 din, so mu prišli na sled. Sodišče je Laha obsodilo na 7 mesecev zapora in na povračilo zneska 7.072 din, ki jih mora vrniti Zavodu za socialno zavarovanje.

Nesreča pri sankanju

V soboto popoldne se je sankal šestletni Lojze Kotar iz Velenja. S sankami se je spustil po hribu proti cesti, po kateri je v tistem trenutku pripeljala konjska vprega. Ker voznik L. B. ni mogel takoj ustaviti konje, ki so peljali v diru, je otrok padel pod konje in dobil težke telesne poškodbe. Otroka so odpeljali takoj v bolnišnico.

IZ BELE KRAJINE

Okrajni ljudski odbor v Črnomlju je za letošnje leto pripravil velike gradbene načrte. Med drugim nameravajo Belokranjci zgraditi tudi hotel, ki ga v Črnomlju zlasti pogrešajo mimoidoči potniki. Nadalje mislijo še na novo bolnišnico, saj v vsem okraju ni zdravstvene ustanove, ki bi lahko pomagala bolnikom. Zgraditi nameravajo še novi Dom JLA, fizkulturni dom z igriščem, več letnih kopališč ob Lahinji, Dobličici in Kolpi, zimsko kopališče v Črnomlju ter domove v Suhorju, Metliki in Adlešičih. Belokranjski planinci pa bodo dobili lep dom na Mirni gori (1049 m), ki je že pod streho.

•

Kmetijska zadruga v Dragatušu je tudi letos pripravila kmetijski tečaj, ki ga obiskuje 30 deklet in fantov. V tečaju se bodo dodobra seznanili s sadjarstvom, poljedelstvom, vinogradništvom in čebelarstvom.

•

Tudi preskrba z vodo je v tej vasi zelo perečа. Ob vsaki suši morajo voziti vodo iz Dobličice. Zdaj bodo pa napravili konec s tem, da bodo iz studenca nad vasjo speljali cevi v vas.

•

Prostovoljno gasilsko društvo v Črnomlju je doživelo pomemben dogodek — dobilo je gasilski avto. To je zanj velikega pomena, saj bodo imeli gasilci odslej pri svojem delu še večje uspehe. J. K.

IZ TRBOVELJ

Zaradi pomanjkanja električne energije je moralo ustaviti nadaljnje delo Strojno mizarstvo.

•

Po trboveljski dolini so organizirali več šiviljskih tečajev, v Trbovljah samih pa deluje tudi gospodinjska šola.

•

Taborniška družina »Rod črnega diamanta« je imela pred kratkim svoj redni občni zbor, na katerem so razpravljali o nadaljnjem delu.

•

Strojna tovarna v Trbovljah je za novoletne praznike nagradila večje število zaslužnih članov kolektiva. Najstarejši in najboljši delavci so prejeli ročne ure.

•

V režiji tov. P. Majdiča bo danes »Svoboda center« uprizorila tretjo igro v letošnji sezoni Finžgarjeve »Rokovnjače«. *J. K.*

Svet za ljudsko zdravje in socialno skrbstvo v Domžalah pred velikimi nalogami

Te dni je svet za socialno skrbstvo in ljudsko zdravje v Domžalah na svoji seji razpravljal o proračunu za letošnje leto. Svetu je bila postavljena minimalna vsota 870.000 din. Ta znesek je mnogo premajhen, kajti svet mora skrbeti za razne stalne mesečne podpore socialno zaščitenim — to so navadno stari in bolehni ljudje — vedno pa za delanezmožne starejše ljudi in za socialno ogroženo mladino. Hkrati mora reševati tudi številne prošnje za enkratno denarno pomoč, ki jih je vedno dovolj. Lani so porabili iz rednega proračuna le 646.540 din, medtem ko so nekaj nad 200.000 din prispevale tovarne (kako pa bo letos s tovarnami?).

Svet je razpravljal še o drugih vprašanjih, ki naj bi jih občinskemu odboru pomagale reševati tudi tovarne. *M. V.*

Zakaj imamo pri nas socialne ustanove

Na članek »Zakaj imamo pri nas socialne ustanove« v rubriki »Pišejo nam« tov. Černe Franjota — Tovarna umetnih brusov, Maribor, odgovarjamo sledeče:

Tov. Sagadin Mariji iz Brunšvika 62 je bilo izdano potrdilo v svrho zdravniške oskrbe, kar je bilo na potrdilu tudi naznačeno, ne pa, kar trdi tov. Černe, da bi lahko prosjačila pri državnih podjetjih.

Glede imenovane pripominjamo, da je delanezmožna in starejša. Poseduje pa skupno z otroki manjšo hišico in nekaj zemlje. »Odgovorni na odboru« so poskrbeli, da dobiva socialno podporo v znesku 1.000 din in kadrovsko podporo v znesku 2.000 dinarjev mesečno. Nekoliko pa morajo zanjo skrbeti tudi otroci, ki so odrasli in delazmožni.

Iz gornjega se vidi, da je imenovana preskrbljena in da se ji ni potrebno potikati po svetu in s potrdili, izdanimi v druge svrhe, iskati pomoči pri raznih podjetjih.

Več manjših dobitkov

V našem časopisu smo lani večkrat brali dopise igralcev na srečke Jugoslovanske loterije. V teh dopisih so posamezniki izjavljali željo, naj bi bil plan dobitkov spremenjen v tem smislu, da bi bilo na škodo premij z velikimi zneski povečano število manjših dobitkov, tako da bi bilo pač več srečnih dobitnikov. Le malo dopisnikov je zagovarjalo visoke premije. Tako je bilo v Sloveniji.

Upoštevajoč željo in mišljenje svojih igralcev je Jugoslovanska loterija zlasti v drugem polletju živahno razpravljala o teh željah in pripravljala nov plan. Izkazalo se je namreč, da je razpoloženje igralcev v drugih republikah drugačno in da so tam bolj redki predlogi v zgoraj navedenem smislu. V zvezi s tem je bil tudi obravnavan predlog, po katerem naj bi uvedli paralelno dve vrsti srečk (plan A in B), pri čemer bi bile ene srečke po 100 din, druge pa po 200 din. Na cenejše srečke bi bilo več manjših dobitkov brez visokih premij, pri srečkah po 200 din pa več visokih premij in dobitkov in tudi večje število dobitkov.

Ker so se diskusije o planu dobitkov udeležili le posamezni igralci in še ti le v neznatnem številu, je ostala nejasnost glede želja večine kupcev srečk Jugoslovanske loterije.

Spričo te nejasnosti se je Uprava Jugoslovanske loterije končno odločila za dvoje in sicer: s 50. kolom, ki se je začelo 24. decembra 1953 in katerega srečke so že v prodaji, je uvedla nov plan dobitkov, ki ob povečani emisiji srečk ohrani dosedanje glavne dobitke in premije (tudi milijonsko), obenem pa je bistveno zvišala število manjših dobitkov. Tudi sumarična vrednost vseh dobitkov po novem planu je povišana od 67,000.000 din na 80,400.000 din, torej za 13,400.000 din več, samih dobitkov pa je po novem planu 304.488 in 6 premij, torej za 48.832 dobitkov in 2 premiji več. Kot je iz prednje razlage razvidno je skušala Jugoslovanska loterija najti s tem novim planom, kompromisno rešitev, ki naj bi ustrezala tako igralcem, ki so z malim zadovoljni, kot tudi onim, ki si želijo večjega dobitka.

Drug ukrep, ki ga Jugoslovanska loterija istočasno uvaja v Sloveniji, je anketa med kupci. Vsak kupec srečke 50. ali 51. kola dobi pri prodajalcu anketni listič, na katerem naj odgovori na vprašanja. Svoj odgovor naj do 23. februarja 1954 izroči poljubnemu prodajalcu srečk, ali dostavi Jugoslovanski loteriji, filiali za LRS v Ljubljani, Beethovnova 10.

S pomočjo te ankete bo možno ugotoviti, kako so igralci zadovoljni s tem novim planom dobitkov in kakšne so njihove želje ali pripombe k današnji organizaciji poslovanja. Jugoslovanska loterija vsekakor želi upoštevati mišljenje svojih igralcev. Zato je prav, da sodeluje vsak igralec. — **Jugoslovanska loterija, filiala za LRS v Ljubljani.**

Dnevne vesti

KOLEDAR

Sobota, 16. januarja: Tomislav.
Nedelja, 17. januarja: Anton.

*

16. januarja 1947 je ustavodajna skupščina LRS sprejela prvo ustavo slovenskega ljudstva.

Na današnji dan leta 1749 se je rodil italijanski pesnik in dramatik Vittorio Alfieri. V Parizu je doživel revolucijo. Kot velik rodoljub in svobodomislec je ustvaril vrsto klasičnih tragedij, katerih glavni junaki se bore za svobodo in pravico. Njegovi najmočnejši drami sta »Saul« in »Mirra«, lep uspeh je dosegel tudi s tragedijami »Polinice«, »Antigone«, »Virginia« in »Bruto«. Zapustil je tudi več lirskih pesmi, satir, epigramov, političnih razprav in avtobiografijo, v kateri popisuje svoje burno življenje.

•

NA MVŠ v Ljubljani je promoviral za doktorja vsega zdravilstva Kerkoč France iz Ajdovščine. Iskreno čestitamo — prijatelji.

Na zagrebški ekonomski fakulteti je diplomirala Božena Pirc iz Tržiča. Iskreno čestitamo.

Zahvaljujem se primariju jeseniške bolnice dr. Hafnerju za uspešno operacijo in za vso skrb po njej. Prav tako se zahvalim dr. Ačimovičevi, dr. Ustarjevi in vsem osebju za pozornost. — Milan ing. R-u.

PODJETJA IN USTANOVE, ki ste naročniki »Slovenskega poročevalca« prosimo, naj nakažejo celoletno ali vsaj polletno naročnino na naš tek. račun štev. 601-»T«-163 pri Narodni banki v Ljubljani. Obenem naj nam javijo naslov nameščenca, ki bo upravičen do nezgodnega zavarovanja. — Uprava Slov. poročevalca.

Upravičenci do invalidnine po ZVVI in mirnodobski vojaški invalidi, ki še niso oddali izplačilnih knjižic v popravilo, naj knjižice takoj, a najkasneje do 25. januarja 1954, prinesejo na tajništvo za zdravstvo in socialno politiko MLO Ljubljana, soba 47/II. Po tem dnevu se knjižice ne bodo popravljale.

Uprava hotela Bellevue v Ljubljani sporoča vsem svojim cenj. gostom, da bo podjetje od 17. jan. do vključno 6. febr. zaradi čiščenja in pripravljanja za novo sezono zaprto. Ponovno otvoritev bo uprava sporočila. 67-n

Člane in prijatelje Kluba za goniče obveščamo, da bo občni zbor v soboto 16. januarja ob 15. uri v kmečki sobi restavracije Slavija v Ljubljani na Gosposvetski 6. — Odbor. 66-n

Elitni gradbeniški ples bo v vseh prostorih UNIONA 6. februarja 1954. Igra Veliki plesni orkester Radia Zagreb pod vodstvom Zlatka Černjuta. Solista: Rajka Vali in Ivo Robič. Prodaja vstopnic bo od 20. januarja 1954 pri blagajni kina »UNION« dnevno od 11. do 14. Cena vstopnic z rezervacijo 350 din. — Klub gradbenikov konstruktivcev TVS.

Planinska koča v Tamarju je zopet redno oskrbovana. Topla in hladna jedila ter pijače vsak čas na razpolago. Sobe kurjene. Penzion s počitniškim popustom (60 %) od 160 do 190 din.

Podružnica Združenja šoferjev Ljubljane in okolice ima v nedeljo, 17. januarja ob 9. dop. v Likozarjevi 8, redno letno skupščino. Za člane obvezna udeležba.

Krema »POUR VOUS« ščiti vašo kožo pred mrazom, dežjem itd. Dobite jo v vseh drogerijah in parfumerijah.

Gumi, obutev, kolesne plašče, avtomobilske plašče vam najhitreje popravi »VULKAN« v Ljubljani, Zaloška cesta 20.

GLEDALIŠČE

OPERA

Sobota, 16. jan. ob 19.30: Rossini: »Seviljski brivec«. Red H.
Nedelja, 17. jan. ob 19.30: Verdi: »Traviata«. Izven in za podeželje.
Za jutri, nedeljo napovedana operna predstava »Ifigenija na Tavridi« odpade zaradi obolelosti Vanđe Gerlovičeve. Opera uprizori v nedeljo zvečer »Traviato« izven abonmaja in tudi za podeželje.

DRAMA

Sobota, 16. jan.: Zaprto.
Nedelja, 17. jan. ob 20: Salacrou: »Tak kakor vsi«. Izven in za podeželje. — Raoula igra Vladimir Skrbinšek.)
Pogreb pokojne Marije Vere ne bo v soboto 16. t. m., kakor je bilo objavljeno, pač pa v nedeljo, 17. t. m. ob 11. uri dopoldne z Žal. Truplo pokojnice bo danes, v soboto, od 8. do 12. ure na katafalku v avli Drame. Drama ostane danes zaprta. V nedeljo, 17. t. m. pa ima predstavo samo zvečer. Popoldanska odpade.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA — Gled. pasaža

Sobota 16. jan. ob 20: J. B. Priestley: »Čas in Conwayevi«. Izven. (Alan — Dežman).
Nedelja, 17. jan. ob 15: F. Milčinski: »Mogočni prstan«. Izven.
Ob 20: Aristofanes: »Lisistrata«. Izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE Ljubljana — Mestni dom

Sobota, 16. jan. ob 20: Milčinski: »Cigani«. Veseloigra z godbo in petjem. Izven.
Nedelja, 17. jan. ob 16: Skufca: »Trnuljčica«. Pravljična igra. — Popoldanska predstava.
Ob 20: Milčinski: »Cigani«. — Večerna predstava.
Vstopnice so v prodaji pri blagajni v Mestnem domu.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE — Marionete Levstikov (Šentjakobski) trg

Sobota, 16. jan. ob 17: Kuret: »Obuti maček«.
Ob 20.30: Pengov-Simončič: »Zlata ribica«. Za odrasle.
Nedelja, 17. jan. ob 11: Pocci: »Čarobne gosli«.

ROČNE LUTKE Resljeva cesta 28.

Nedelja, 17. jan. ob 17: Stemmle »Čarovne gosli«.
Opozarjamo občinstvo, da bodo v semestralnih počitnicah od 15. do 31. t. m. predstave vsak dan razen ponedeljka in sicer v četrtek in nedeljo v gledališču ročnih lutk na Resljevi cesti 28, ostale dni pa pri marionetah na Levstikovem trgu.
Prodaja vstopnic za vse predstave od 11. do 12.30 pri blagajni Mestnega gledališča v Gledališki pasaži in pol ure pred predstavo pri gledaliških blagajnah.

MESTNO GLEDALIŠČE CELJE

Sobota, 16. jan. ob 20: Shaw: »Mož usode« in Kleist: »Razbiti vrč«. Abonma red sobota in izven.
Nedelja, 17. jan. ob 15.30: Shaw: »Mož usode« in Kleist: »Razbiti vrč«. Abonma red nedelja in izven.
Torek, 19. jan. ob 20: Shaw: »Mož usode« in Kleist: »Razbiti vrč«. Abonma red torek in izven.

MESTNO GLEDALIŠČE NA JESENICAH

Sobota, 16. jan. ob 19.30: Jurčič-Tomažič: »Domen«.
Nedelja, 17. jan. ob 14.30: Jurčič-Tomažič: »Domen«. Za okolico. Zveze z vlaki ugodne.

OBVESTILA

TABORNIKI

Tretja letna skupščina Združenja tabornikov Slovenije bo v nedeljo dne 17. januarja ob 8. uri zjutraj v zborični dvorani ljubljanske univerze. Vabljeni so vsi taborniki in ljubitelji narave. — Starešinska uprava ZTS.

KONCERTI

Akademski pevski zbor iz Ljubljane gostuje s »Svatbenimi obredij« v soboto 16. jan. ob 19. uri v Doprepoljah, v nedeljo 17. jan. ob 15. uri v Kočevju in ob 18. uri v Ribnici. Ririgent: prof. Radovan Gobec. — Vabljeni.

RADIO

Dnevni spored za soboto, dne 16. januarja 1954

Poročila: 5.35, 6.30, 7.25, 12.30, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.

6.50 Objava dnevnega sporeda; 7.00 Za gospodinje; 12.00 Opoldanski orkestralni spored, 13.00 Novi filmi; 13.10 Hrvatska narodna glasba (Prenos iz Zagreba); 13.45 Jezikovni pogovori — ponovitev; 14.00 Zabavni zvoki; 14.30 Radijske reklame; 14.40 Obisk v zavodu za slepo mladino; 15.15 Zabavna glasba; 15.30 Za pionirje — Eva Tiček-Vajler: »Sivček« (ponovitev); 16.00 To in ono z vseh strani — vmes pester glasbeni spored; 17.10 Poje Ljubljanski komorni zbor p. v. Milka Skoberneta; 18.00 Pogovor s poslušalci; 18.15 Lahka orkestralna glasba; 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame in vremenska napoved; 20.00 Pisan sobotni večer; 22.10 Kaj bo prihodnji teden na sporedu? 22.20 Glasbena medigra; 22.30 do 23.00 Oddaja za naše izseljence na valu 327,1 m; 23.00 do 24.00 Oddaja Radia Jugoslavija za tujino na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

UMRLI

Po dolgi in mučni bolezni nas je za vedno zapustil naš dobri mož, oče, brat, svak in zet

MILAN KONČAN
bivši gostilničar.

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto 16. t. m. ob 14.30 izpred pokopališča na Viču. Do pogreba leži v Frančiškovi mrliški vežici na Žalah. — Žalujoči: žena Ivanka, sin Milan, hčerki Klara in Selma in ostalo sorodstvo. — Ljubljana — Rožna dolina —, Žiri, 15. januarja 1954.

Dotrpela je naša sestra, teta in svakinja

ANICA ČUK

Pogreb drage pokojnice bo v soboto 16. t. m. ob 15. uri iz Lok, št. 63 na farno pokopališče v Zagorje ob Savi. — Žalujoče rodbine Čuk, Stibernik, Verstovšek, Juvan, Avšič, Müller, Petrič. — Zagorje ob Savi.

Sorodnikom in znancem sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustila naša draga mama in stara mama

FRANČIŠKA MLAKAR
rojena Ulčar.

Pogreb pokojnice bo 17. jan. ob 10. uri dopoldan v Dramlji pri Celju — Žalujoči mož, sinovi: Jože, Albert, Franci, hčere: Majda, Marta in Milenca, snahe in vnuki.

ZAHVALE

Vsem, ki ste našega nepozabnega in nenadomestljivega moža, očeta, starega očeta in strica

ŽIŽMOND IVANA, drž. upok.

spremili na njegovi poslednji poti, mu podarili cvetje ter sočustvovali ustmeno ali pismeno z nami, srčna hvala. Posebno zahvalo izrekamo članom orkestra Slov. Filharmonije za presunljive žalostinke. — Hvaležna družina Žižmond in sorodstvo.

MALI OGLASI

STREŽNICO K BOLNICI, najraje bolničarko, iščem. Petan, Majstrova 16. 642-1

BRIVSKO FRIZERSKEGA POMOČNIKA (ICO), samostojnega, sprejmem takoj. Kivač Ignac, frizer, Ljubljana-Polje 10. 643-1

FANTA od 12—15 let starega, vajenega konj, sprejmem takoj. Plača po dogovoru. Naslov v ogl. oddelku. 629-1

SAMOSTOJNO KUHARICO sprejmemo v manjšo menzo. Plača po uredbi. Nastop 1. februarja 1954. Zglasiti se: Gosposvetska 52, Jesenice. 615-1

ŽELEZARNA JESENICE sprejme v službo s takojšnjim nastopom: Strojnike z opravljenim izpitom za strojnika I. in II. Kurjače z opravljenim izpitom za posluževanje stabilnih parnih kotlov visokega pritiska. Interesenti naj se pismeno javijo z opisom svojih strokovnih kvalifikacij in za vse informacije na naslov: Železarna Jesenice — Jesenice. 605-1

»P... ...pa hvala vam, zelo sem zadovoljen z vašimi očali.«

KINO

»UNION«: slovenski film »Vesna«. Tednik: Sportni pregled 3. Nogometna tekma Anglija : Kontinent. Predstave ob 16, 18 in 20.
»KOMUNA«: avstr. film »Irena v zadregi«. Brez tednika. Predstave ob 16, 18 in 20.
»SLOGA«: ital. film »Obtožba«, Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20.
»SOČA«: avstr. film »Irena v zadregi«. Tednik. Predstavi ob 16.30, 18 30 in 20.30. Prodaja vstopnic v vseh štirih kinematografih od 10. do 11. ter od 15. dalje.
»ŠIŠKA«: avstr. film »Eva podeduje raj« in tednik ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15. dalje.
»TRIGLAV«: angl. barvni film »Hoffmanove pripovedke«. Tednik: Filmske novosti 48. Ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17 dalje.
»LITOSTROJ«: amer. film »Glas v viharju« ob 17 in 19.30. Predprodaja vstopnic eno uro pred pričetkom.
CELJE »UNION«: amer. film »Njeno življenje«.
CELJE »DOM«: franc. film »Volpone«.
BLED: amer. film »Ob veliki ločnici«.
KAMNIK: amer. film »Napolni čašo«.
ZADOBROVA: avstr. film »Irena v zadregi«.
VEVČE: amer. barvni film »Na otoku s teboj«.
DOMŽALE: ital. film »Vrag vzemi slavo«.
NOVO MESTO »KRKA«: ital. film »Pot upanja«.
ŽALEC: amer. film »Tajni tovor« ob 19.30.
KRANJ »STORŽIČ«: amer. film »Zločin v Nevadi« ob 16, 18 in 20.
CERKLJE »TRIGLAV«: amer. film »Veliki valček« ob 18 in 20.

SAMOSTOJNEGA RAČUNOVODJO (računovodkinjo)-bilancista s prakso v trgovsko-industrijskem obratu sprejmemo s takojšnjim nastopom. Zglasiti se osebno: Gradišče 5 — Uprava pekarn, Gradišče. 600-1

GRADBENI INŽENIR — statik in projektant — z daljšo prakso želi menjati službeno mesto. Ponudbe pod »Pogoj — stanovanje« v ogl. oddelek. 599-1

TRAKTORISTA IN SOFERJA sprejmemo. Trg. podj. »Kurivo«, Ljubljana, Masarykova 15-II. 587-1

RAZNAŠALCO za raznašanje Ljublj. dnevnika za Trnovo sprejme takoj uprava Ljubljanskega dnevnika. -1

KLJUČAVNIČARJA z opravljenim pomočniškim izpitom in najmanj 5-letno prakso v tekstilni industriji išče za takoj tekstilna tovarna »JUTEKS«, Žalec. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe poslati podjetju. 478-1

DVA FINANČNA MANIPULANTA, po možnosti gozdarske stroke, iščemo za gozdni upravi Konjice in Rogaška Slatina. Nastop takoj. Ponudbe poslati na Gozdno gospodarstvo Celje. 548-1

PEKOVSKI MOJSTER išče zaposlitev v Sloveniji, eventualno samostojno ali družabno poslovanje. Nastop in ostalo sporazumno. Pisati: »OŽEHA« št. 42410 — Rijeka. 523-1

DAMSKO ITALIJANSKO ŠPORTNO KOLO prodam. Vodnikova 65. 628-1

DOBER RADIJSKI APARAT prodam za 18.000 din. Novak, Čufarjeva 10. 624-1

PLETILNI STROJ, dobro ohranjen, št. 8-60, prodam. Naslov v podružnici SP Ptuj. 609-1

GUMI VOZ prodam. Korotanska 18-b pri Litostroju. 597-1

TOVARNIŠKO NOV ROČNI STROJ za tiskanje naslovov — sličen adrema, prodam. Naslov v ogl. oddelku. 486-1

RUNO, tovarna usnja, Tržič, proda sledeče elektromotorje (rabljene): AEG številka 32004 965 obratov v minuti, 220 V, 73 A, 30 KW; AEG številka 474465 1410 obratov v minuti, 380 V, v trikotu 8.5 A, 4 KW; CGE številka 253262 1430 obratov v minuti, 380 V, v trikotu; Siemmens Schukart številka 74586 940 obratov v minuti, 220 V, v trikotu, 52 A, 14.7 KW. V zamenjavo vzamemo tudi 2 elektromotorja zvezda trikot 220-380 4 KW O-M 1400. Cena za goruje motorje po dogovoru. 430-1

GRAMOFON IN PLOŠČE poceni prodam. Žlebe 48, Medvode. 565-1

RADIJSKI PREJEMNIK prodam. — Naslov v ogl. oddelku. 555-1

HARMONIJ, dobro ohranjen, z 10 registri, naprodaj. Kocjan Franc, Mirna. 547-1

KUPIM pokvarjen maloslikovni fotoaparat. Ponudbe v ogl. odd. pod »Objektiv«. 508-1

ENOSTANOVANJSKO HIŠO z vrtom prodam. Teharje 61, Celje. 521-1

LOKAL na prometnem kraju oddam v najem. Primeren za frizersko obrt moške stroke. Naslov SP Celje. 549-1

ZAMENJAM dvosobno stanovanje v centru (1 soba oddana) za enostanovanjskega. Pismene ponudbe v ogl. odd. pod »Lepo«. 595-1

SOBO išče študent tehnike. Ponudbe pod »Soliden« v ogl. odd. 585-1

NAGRADO DOBI, kdor priskrbi prazno ali opremljeno sobo. Ponudbe pod »Mirna in odsotna« v ogl. oddelek. 498-1

SOBO iščem za takoj. Ponudbe v ogl. odd. pod »Bližina mesta«. 557-1

SOBO ODDAM mlajšemu, res mirnemu študentu. Ponudbe v ogl. oddelek pod »Poseben vhod«. 542-1

POGREŠAN BELORJAV PES, mlad »Spanjol«. Kdor kaj ve o njem, naj javi: Novotny, Ljubljana, Draga 33. 617-1

»SUPERLUX« sem našel. Naslov v ogl. oddelku. 644-1

NE ODLAŠAJTE

s plačilom naročnine za »Slovenski poročevalec«, če želite biti nezgodno zavarovani. — Rok za plačilo mesečne naročnine poteče vsakega 20. v mesecu.

Uprava »Slovenskega poročevalca«

SLOVENSKI PRIMORSKI DNEVNIK

Fanfani bo danes poročal Einaudiju

Rim, 15. jan. (Tanjug). Kakor se je zvedelo, so na popoldanskem sestanku parlamentarnih skupin demokrščanske stranke, ki sta se ga udeležila De Gasperi in Fanfani, proučili položaj mandatarja za sestavo vlade po prvih stikih in posvetovanjih, ki jih je imel Fanfani s predstavniki političnih strank. Parlamentarna skupina je posebno proučila precej težaven položaj, v katerem se je znašel Fanfani z ozirom na to, ker ni verjetno, da bo dobil podporo socialdemokratov, morda pa tudi ne republikancev in liberalcev. V krogih demokrščanske stranke poudarjajo, da bi parlamentarne skupine v tem primeru sugerirale Fanfaniju, naj vseeno pride pred skupščino s svojo vlado in naj na podlagi programa in sestave vlade zahteva od vsake stranke, naj prevzamejo odgovornost pred parlamentom in odločijo, ali bodo zrušile vlado ali ne. Kakor poudarjajo v teh krogih, je zelo verjetno, da bo Fanfani po jutrišnjem obisku pri predsedniku republike in dokončnem sprejetju mandata poskušal v najkrajšem času sestaviti vlado ter z novim programom in novo vlado priti pred skupščino in zahtevati njeno zaupnico.

Zahvala holandske kraljice

Beograd, 15. jan. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je prejel od holandske kraljice Julijane pismo, v katerem se mu v svojem kakor tudi v imenu holandskega ljudstva zahvaljuje za pomoč, ki jo je Jugoslavija dala Holandiji ob lanskoletnih elementarnih nesrečah.

Celal Bayar na poti v ZDA

Ankara, 15. jan. (Tanjug) Predsednik turške republike Celal Bayar je včeraj prispel v Istambul, od koder bo 18. januarja odpotoval v London na poti v ZDA. Obisk predsednika turške republike bo trajal mesec dni. Na tej poti ga bodo spremljali generalni sekretar zunanjega ministrstva, načelnik oddelka za Atlantski pakt v zunanjem ministrstvu in pet urednikov glavnih turških listov.

Jugoslovanski darovi indijskemu muzeju

New Delhi 15. jan. (IIS) Jugoslovanski veleposlanik v Indiji dr. Gojko Nikoliš je včeraj izročil upravniku državnega muzeja v Madrasu kolekcijo jugoslov. mladinskih knjig in kolekcijo lutk v jugoslovanskih narodnih nošah kot darilo jugoslovanske Misije dobre volje, ki je v preteklem letu obiskala Indijo. Lutke v narodnih nošah bodo krasile otroško sekcijo muzeja.

Jugoslovanski veleposlanik je upravniku muzeja izročil tudi pismo Rodoljuba Čolakoviča, voditelja jugoslovanske misije dobre volje, v katerem je rečeno, da je misija srečna, ko lahko izpolni svojo obljubo, ki jo je dala ob obisku v Madrasu.

Nova navodila o sedežu konference

Pariz, 15. jan. (AFP). Vlade treh zapadnih držav bodo sporočile svojim predstavnikom v Berlinu nova navodila. Kot se je zvedelo v diplomatskih krogih Pariza, se zaključujejo posvetovanja med Londonom, Washingtonom in Parizom.

Izgleda, da bodo vprašanje izmenilnih sestavkov v vzhodnem in zahodnem sektorju Berlina rešili z nevtralizacijo sedeža bivše četverne kontrolne komisije ali katerega drugega poslopja. Nevtralni karakter te cone bi bil poudarjen s tem, da bi policija vseh štirih okupacijskih sil skrbela za varnost. Na ta način bi bile vse seje v istem poslopju, s čimer bi izšli iz sedanje mrtve točke glede tega vprašanja .

Tržaška pošta vrača slovenske pošiljke

Trst, 15. jan. (Tanjug). V coni A STO so ponovno ugotovili primere, da tržaška pošta noče odpreliti pošiljk s slovenskimi naslovi in imeni. Tako je v zadnjem času pošta vrnila gospodarski list »Gospodarstvo«, ki izhaja v Trstu in ga ni hotela odposlati naročnikom v Miljah zaradi tega, ker je bilo na naslovih napisano slovensko ime tega kraja. Tržaška pošta je ta časopis ponovno sprejela šele po protestu redakcije lista.

Jugoslavija na velesejmu v Frankfurtu

Frankfurt, 15. jan. (DPA). Po prijavah, ki so prispele doslej, bo na velikem mednarodnem velesejmu v Frankfurtu, ki bo od 7. do 11. marca, sodelovalo 34 držav, med njimi tudi Jugoslavija. Doslej so se med drugimi prijavile Madžarska, Irska, Avstrija, Francija, Švica, Holandija, Belgija in Italija.

Komitet za združitev Nemčije

Berlin, 15. jan. Kot poroča sovjetska agencija, je bil 13. jan. v Vzhodnem Berlinu sestanek komiteja za združitev Nemčije. Na sestanku so sprejeli resolucijo, ki pravi, da predstavlja mirljubna rešitev nemškega vprašanja najvažnejši pogoj za zmanjševanje mednarodne napetosti in da morajo zaradi tega predstavniki Vzhodne in Zahodne Nemčije sodelovati na četverni konferenci. Resolucija napada pogodbo o evropski obrambni skupnosti in obtožuje Adenauerja zaradi »poskusov, da na vsak način prepreči sklicanje četverne konference«. Na koncu resolucija odklanja predlog o splošnih volitvah, iz katerih bi se oblikovala nova vlada, in zahteva poprejšnjo ustanovitev začasne splošne nemške vlade.

V NEKAJ VRSTAH

Sofija, 15. jan. (AFP) Veljko Červenkov, ki je včeraj podal ostavko svoj evlade, je bil danes na izredni seji novega bolgarskega sobranja ponovno izbran za predsednika in bo jutri predložil listo nove vlade.

New York, 15. jan. (AFP) Danes se je sestala arabsko-azijska skupina delegacij pri OZN in proučevala zahtevo o sklicanju Generalne skupščine za 9. februar.

Štipendije za pravnike v BiH

Sarajevo, 15. jan. Državni sekretariat za pravosodno upravo Bosne in Hercegovine bo podelil 40 štipendij za študente prava, ki bi se posvetili službi v raznih pravosodnih ustanovah v republiki. Z izvajanjem novega zakona o kazenskem postopku je zavladalo občutno pomanjkanje pravnikov. Povprečno manjka na vsakem okrožnem sodišču te republike najmanj en pravnik. Na pravni fakulteti v Sarajevu je sedaj okrog 70 študentov, ki uživajo štipendije raznih ustanov in ljudskih odborov.

Nov učni program za manjšinske šole v Vojvodini

Novi Sad, 15. jan. Svet za prosveto in kulturo avtonomne pokrajine Vojvodine je na sinočnji seji odobril nov učni program za zgodovino in manjšinske jezike ter književnost za vse šole, na katerih se poučuje v jezikih nacionalnih manjšin. Dosedanji učni program za te predmete je bil nepopoln ter se ga vzgojitelji niti niso držali, temveč so predavali, kot so smatrali sami za najboljše. Svet za prosveto in kulturo je v zvezi s tem tudi sklenil, da če bo prihodnje leto v Novem Sadu odprta filozofska fakulteta, bo dodeljenih nekaj štipendij študentom srbske ali hrvatske narodnosti, ki bodo študirali madžarski jezik in književnost ter nekaj štipendij študentom madžarske narodnosti, ki bodo študirali srbski jezik in književnost. Svet bo priporočil založbam, naj tiskajo tiste knjige, ki pridejo v poštev za pouk po novem učnem programu.

Menijo, da bodo nekateri člani skupine predložili Indiji, naj se sklicanje Generalne skupščine odloži za dva tedna.

Dunaj, 15. jan. (AFP) Čehoslovaško potniško letalo se je danes zrušilo v bližini Prage. Ponesrečilo se je 15 potnikov in 4 člani posadke.

NAIROBI, 15. jan. (Reuter). Vrhovno sodišče Kenije je danes zavrnilo priziv Jome Kenyatte in štirih drugih domačinov, ki so se pritožili proti obsodbi. Hkrati pa je vrhovno sodišče ugodilo prizivu Čičurda Akienga Oneka, češ da ni bilo dovolj dokazov o njegovi krivdi. Čim pa je zapustil zgradbo sodišča, ga je policija ponovno aretirala.

LONDON, 15. jan. (Tanjug) Po sklepu nacionalnega združenja delodajalcev gradbeniške stroke bo okrog milijon gradbenih delavcev, včlanjenih v deset sindikalnih zvez, prejelo po 1 peni več na uro. Sindikat gradbenih delavcev pa zahteva zvišanje mezd za 9 penijev na uro.

Skrb tolminskega okraja za ureditev cest

Most na Soči je važno prometno križišče. Nima pa pravega izhoda od železniške postaje v samo središče Tolmin in najlepše turistične kraje Bovške in Kobariške. To cesto že več let širijo in izboljšujejo. Največji problem pa predstavlja vas Modreje. Tu se cesta v ozkih vijugah vije mimo hiš in je tudi enosmerna. Od vozačev zahteva skrajno previdnost, da ne pride do nesreč.

Letos se je okrajni ljudski odbor Tolmin odločil, da bodo zgradili pod vasjo novo dvosmerno cesto, ki bo v dolžini okrog 800 m potekala v ravni smeri in se nato priključila na že razširjeni del ceste. Tudi asfaltirati jo nameravajo in sicer od Tolmina do postaje. Dela bo prevzela okrajna cestna uprava. S tem se bo povečala možnost turističnega prometa in izboljšanja gospodarskega stanja. **jp.**

Povečanje cementne proizvodnje v Dalmaciji

Split, 15. jan. Cementne tovarne v splitskem industrijskem bazenu »Partizan«, 10. kolovoz, Prvoborac in Renko Šperag so izdelale lani nad pol milijona ton prvovrstnega cementa. To proivodnjo je omogočila modernizacija in postavitev novih mlinov, vertikalnih in rotacijskih peči, za katere je bilo lani porabljenih nad 1 milijardo 100 milijonov dinarjev.

Po obstoječem načrtu naj bi v iste namene v naslednjih dveh letih porabili nad 2 milijardi dinarjev, tako da bi se proizvodnja teh tovarn povečala za okrog 400.000 ton cementa na leto. Te investicije se bodo po računih strokovnjakov izplačale v letu dni.

Dve novi tovorni ladji v Pulju

Pulj, 15. jan. Trgovska mornarica jugoslovanske cone STO je dobila danes prve moderne trgovske ladje. V ladjedelnici »Uljanik« so spustili v morje trgovski ladji »Mirna« in »Savudrija«, ki imata po 420 ton nosilnosti. Ladji sta namenjeni predvsem za prevoz boksita v Italijo. Svečanosti so poleg predstavnikov MLO Pulja prisostvovali tudi predstavniki okraja Buje, ki je ladji naročil in plačal, ter poveljnik jug. cone STO Miloš Stomatović.

Skrajšanje učnega programa na univerzi v Skoplju

Skoplje, 15. jan. Po dolgih razpravah s študenti skopljanske univerze o skrajšanju učnega programa je sedaj fakultetni svet filozofske fakultete sklenil, da se na tej fakulteti ukinejo diplomatska dela, ki so doslej otežkočala študij. Namesto njih bodo študentje med študijem opravili samo dve seminarski deli. Razprava o skrajšanju učnih načrtov in olajšanju študija, se vodi tudi na ostalih fakultetah makedonske univerze. Študenti na kmetijsko-gozdarski in pravno-ekonomski fakulteti zahtevajo, da se iz sedanjega učnega programa izločijo nekateri nepotrebni predmeti, za posamezne predmete pa skrajša sedanje obširno gradivo.

Rumunija in Bolgarija sta francoski vladi uradno sporočili željo za povečanjem blagovne izmenjave s Francijo. Sedanji, komaj omembe vredni trgovski posli med temi državami se opravljajo na osnovi kompenzacije. Trgovinskega ali plačilnega sporazuma Romunija in Bolgarija namreč s Francijo nimata, kajti za sklenitev takega sporazuma zahteva francoska vlada predhodno ureditev predvojnih dolgov obeh teh držav Franciji.

SPORT

Mlada reprezentanca Grčije proti Jugoslaviji in Izraelu

Atene, 15. jan. Na včerajšnji seji je grška nogometna federacija zavrnila prošnje 15 reprezentantov za oprostitev kazni, s katero so bili izločeni iz državne reprezentance. Hkrati je odklonila tudi posebno prošnjo kapetana državnega moštva Muratisa, ki ima doživljenjsko prepoved nastopanja. Federacija je sklenila, naj o teh vprašanjih razpravlja letna skupščina, ki bo v avgustu.

Federacija je tudi sklenila, naj se sestavi državna reprezentanca brez 15 igralcev, ki so bili kaznovani pred nekaj meseci zaradi profesionalizma. Tako bo Grčija v kvalifikacijskih tekmah za svetovno prvenstvo z Jugoslavijo in Izraelom nastopila z novim, mladim moštvom. Grški športni listi izražajo nezadovoljstvo športne javnosti nad sklepom federacije in zahtevajo, naj v interesu grškega nogometa ponovno prouči ves primer.

Dunaj, 15. jan. Jugoslovansko moštvo v hokeju na ledu, ki se bo srečalo jutri z reprezentanco Avstrije v Leobnu, bo pojutrišnjem zvečer igralo v Gradcu kot predstavnik Slovenije proti okrepljenemu moštvu Štajerske.

KUPCE SREČK »JUGOSLOVAN. LOTERIJE« naprošamo, da izpolnijo anketne listke, ki jih dobe pri vseh prodajalcih

Šport

Kranjska gora naj postane naše zimsko-športno središče

Najmikavnejša točka za vse smučarje iz Slovenije, pa tudi iz ostalih republik, je prav gotovo Kranjska gora s svojima sosedoma Podkorenom in Planico. Ugodno podnebje ji zagotavlja najdaljšo zimsko sezono, kar velja za Planico in Podkoren še mnogo bolj, kakor za Kranjsko goro. Dejansko pa so vsi trije kraji skoraj celota, okrog katere je na izbiro najrazličnejših smučišč ob vznožju najlepših partij v naših planinah.

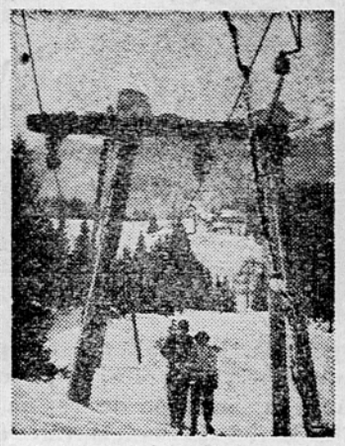

ŽICNICA V KRANJSKI GORI

Kaj bi bilo treba še storiti, da bi postalo to središče še bolj mikavno za vse? Predvsem bi bilo treba Kranjsko goro bolj povezati s Podkorenom in Planico ter izpopolniti smučišča na Bukovniku in Vitrancu, ki bi moral dobiti pravo žičnico. Toda ta ne bi smela biti edina, marveč bi morala voditi še nekatere na sončna pobočja Karavank, ki se zdaj le malo uporabljajo za smuko. Kranjska gora potrebuje standardno progo za trening in za tekme v smuku in slalomu. Skakalnic bi bilo v tem središču dovolj, treba bi bilo samo poskrbeti, da bi se tekmovalci lahko hitro premikali med vsemi. Središče skakalnih prireditev bi seveda slej ko prej ostala Planica. Tamkaj bi bilo treba urediti tudi stalno drsališče, ki bi obenem služilo tudi za hokejsko igrišče.

Kot zimskošportno središče bi morala imeti Kranjska gora sodobno urejene hotelske obrate in komunalne naprave. Razen »Erike« in Porentovega doma v Kranjski gori ter Doma v Planici pa skoraj ni mogoče govoriti o gostinskem objektu, ki bi mogel zadovoljiti povprečnega domačina, kaj šele razvajenega tujca. Predvsem manjka vsem obratom dobro urejena kurjava in pa družabni prostori, saj morajo gostje zdaj tudi podnevi prebivati po jedilnicah. Edina izjema je Rozmanov sindikalni dom v Martuljku, ki pa je žal še bolj oddaljen. Tudi komunalne naprave so v Kranjski gori še precej preproste in pomanjkljive, pa tudi glede čistoče po cestah bi bilo treba pokazati več skrbi. Čeprav so to malenkosti, so pa vendar bistveni pogoj, da se tujec in zimski športnik še posebej počutita udobno.

Kakor med seboj, bi morali imeti vsi ti kraji seveda tudi boljše in hitrejše zveze z zaledjem, predvsem pa z Ljubljano.

Prav gotovo vsi ti problemi niso novi in so bili nekoliko izboljšani, toda še ne odpravljeni, v teku zadnjih nekaterih sezon, toda prav je, da jih nanizamo pred sedanjim viškom sezone še enkrat, ker bi hoteli, da bi ta zibelka smučarstva in zimskih športov ne zaostala za drugimi kraji, ki si prav tako prizadevajo doseči ta sloves. Morda bi ne bilo napak, če bi pristojni činitelji izdelali poseben regulacijski načrt za vse te kraje skupno in si na tej osnovi skušali zagotoviti potrebna sredstva. Prav gotovo bo pokazal tudi okrajni ljudski odbor Radovljica za rešitev teh vprašanj vse potrebno razumevanje.

B. B.

ŠPORT V KRATKEM

Osem finalistov za svetovno nogometno prvenstvo je doslej znanih: Urugvaj, Švica, Belgija, Francija, Avstrija, Madžarska, ČSR in Mehika. Slednja je v povratni tekmi premagala ZDA 3:0.

Bivši svetovni prvak težke kategorije v boksu Ezzard Charles je z lahkoto premagal Satterfielda s k. o. v drugi rundi. Charles si je s tem spet pridobil pravico boriti se s sedanjim svetovnim prvakom Marcianom.

TVD Partizan v Mokronogu bo priredilo v nedeljo prve letošnje smučarske tekme, ki se jih bodo udeležili mladinci in pionirji v teku, smuku in skokih.

V VII. kolu namiznoteniške conske lige je Litija v Loki pri Zidanem mostu odpravila domačine 7:3. V vodstvu je trboveljski Rudar.

Planinci Ilirija! Danes ob 18 bo obvezen sestanek v klasični gimnaziji.

SSD Železničar (Ljubljana) obvešča, da bo danes ob 15 v garderobi na stadionu sestanek vseh tistih, ki se žele naučiti drsanja, nakar opozarjamo tudi šolska vodstva.

Smučarji iz Zagorja se bodo jutri pomerili v smuku in slalomu, medtem ko se bodo namiznoteniški igralci borili za naslov prvaka Zagorja. Zmagovalec bo prejel prehodni pokal, ki ga brani Valter Prašnikar.

Koroška smučarska zveza je, kakor znano, že izvedla podzvezno prvenstvo v alpskih disciplinah. V Slovenjem Gradcu pa bo jutri podzvezno tekmovanje v klasičnih disciplinah. Skoki bodo na 25-metrski skakalnici na Starem vrhu pri Slovenjem Gradcu z začetkom ob 14, teki pa bodo o b10 s startom in ciljem na mestnem trgu.

Po kratkem trpljenju je v 87. letu starosti in v 64. letu skupnega zakonskega življenja umrl moj dobri mož, oče, ded in praded

MIHA MERVAR

rud. upokojenec.

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, 17. januarja, ob 16. uri iz hiše žalosti Trg svobode 8.

Žalujoča žena Ana, hčere: Elza, Gerta, Ema, Hilda, Jožica, sinova Josip in Miloš. Družine Dolinar, Jovič, Baki.

Trbovlje, Zagreb, 15. jan. 1954.

Umrla je v 88. letu naša ljuba mama, babica in prababica

AMALIJA KOCJANČIČ

Pogreb bo v nedeljo, 17. januarja, ob 15. uri z doma v Polju št. 61.

Družine: Verbič, Sturm, Pipan, Zellhofer, Zagorc.

Ljubljana 15. jan. 1954.

VREME

V zahodni Jugoslaviji je bilo 15. januarja dopoldne pretežno oblačno, dočim je bilo v ostalem delu ob čno vreme s sneženjem. Ob južnem Jadranu dežuje. Temperature ob 10. uri so bile v notranjosti od —8 do 0° C, ob Jadranu pa od +4 do +7° C.

Napoved za soboto, dne 16. januarja 1954: Oblačno in milo vreme, tu in tam rahlo pršenje. Temperatura ponoči od —4, podnevi do +5° C, na Primorskem od +4 do 10° C.

Snežne razmere danes ob 7. uri zjutraj: Planica 49 cm, Jezersko 32 cm, Novo mesto 25 cm, Maribor, Slovenj Gradec 18 cm, Celje 17 cm, Murska Sobota 16 cm, Ljubljana 11 cm, povsod južen sneg.

V Mostah orjejo telovadno ledino

Partizan v Mostah ni še leto dni star, zato ni možno pričakovati posebnih uspehov, ki smo jih sicer vajeni pri podobnih društvih. V kratkem letu obstoja prav gotovo Partizanovim delavcem na tem koncu mesta ni bilo mogoče doseči tudi že telovadnih uspehov, saj so zaorali ledino v polno. Tu ni bilo posebne telovadne tradicije izpred vojne in miselnost ljudi tudi ni ravno naklonjena Partizanu iz raznih vzrokov, čeprav bi se človek lahko zamislil, kako je to mogoče na tem industrijskem koncu mesta. V preurejenem domu Titove mladine je uspelo nadvse požrtvovalnim prvim delavcem tega društva doseči že zavidljive materialne uspehe, saj so lepo uredili telovadnico in že pripravljajo v bivši rajonski zgradbi ob Zaloški cesti drugo. Občni zbor je potrdil tako politiko društva, ker je bilo potrebno ustvariti vsaj osnovne gmotne pogoje, sedaj pa prično trdo vzgojno delo v telovadnici, za kar pa, žal, še manjka veliko, veliko. Vodnike »kadrujejo« kar iz mladinskih vrst, ker jih ne morejo dobiti med starejšimi bivšimi telovadci. Ti vodniki še sami niso dobro izurjeni niti vzgojeni, zato je disciplina dokaj rahla, pomanjkljiva, enako bo tudi čut za čuvanje težko pridobljene imovine treba še dobro utrditi.

Starši, kakor je bilo videti na občnem zboru, vendarle pozitivno ocenjujejo velike napore sedanjega društvenega vodstva, ki mu je skoraj v celoti tudi za bodoče zaupana naloga vzgoje mladine, tako da lahko računamo vsaj na pomlad na znaten porast telovadeče mladine v obeh moščanskih telovadnicah. Društvo šteje že sedaj 440 članstva in jih le 70 ni štetih med telovadeče. Svoj obračun dela so pripravili z veliko skrbnostjo in resno voljo, da novo vodstvo predvsem v tehničnem pogledu zagrabi z zavihanimi rokavi.

Na srečo so našli tako pri republiški zvezi Partizan kot pri MLO in kolektivih v tem predelu (Kemična, Saturnus, Klej, Pletenine itd.) mnogo gmotne podpore, drugače bi bili še vedno na samem začetku brez vsega. Za bodoče so si zbrali poleg dosedanjega pridnega predsednika tov. *Ilaša* tudi novo tehnično vodstvo iz vrst telovadnih strokovnjakov-učiteljev, tako da bosta tov. *Viki Zupan* kot načelnik in *Vanda Bedenk* kot načelnika postavljena pred težko, a hvaležno nalogo privesti čim več mladine iz tovarn v telovadnico.

Mr.

Koristi smučarskih izletov

Dobili smo zadostno in dobro snežno odejo ne samo v gorah, kakor smo bili vajeni prejšnje zime, temveč tudi v nižinah. To je spravilo na noge večje število smučarjev kakor pretekla leta, ko so se uveljavili le bolj tekmovalci in obiskovalci tečajev. S tem novim položajem so nastopile nove naloge za smučarska društva in klube, kakor tudi za telovadna društva »Partizan«. Vso množico »navadnih« smučarjev je treba nekako usmeriti, ji pokazati pot in jo voditi v prelesti zime in smučarstva. Če tega ne bo, bo marsikdo omagal in zapustil vrste smučarjev razočaran. Prikrajšan bo za veliko veselje in tudi mnogo koristi bo ostalo nedoseženih. Pred vsa naštteta društva se razprostira široko in hvaležno področje delovanja; poleg tekmovalnega smučarstva je treba ostali množici smučarjev pokazati terene in jih naučiti čim bolj in čim prej smučarske spretnosti.

To svojo novo nalogo je uvidel prav gotovo med prvimi smučarski klub »Enotnost« iz Ljubljane, ki je na letošnjem občnem zboru sprejel tudi tak sklep. Kako ga namerava uresničiti? Po geslu: v slogi je moč! Planinsko društvo Ljubljana prireja že več let prav uspele in dobro obiskane skupne izlete v gorate predele Slovenije, in to od gričevja do dvatisočakov. Pozimi ti izleti zamrejo. Prav gotovo ste že sami uganili posrečeno sintezo dela Planinskega društva Ljubljana in smučarskega kluba »Enotnost«. Načrt je v grobih obrisih že izdelal in v najkrajšem času bodo imeli vneti ljubljanski smučarji priliko obiskati bližnje smučarske terene v organiziranem izletu pod vodstvom izkušenega vodje in pod skrbno roko izprašanega smučarskega učitelja, ki bo vsem pouka in smučarskega znanja željnim in potrebnim ves čas izleta na razpolago. Celo toliko so nam povedali, da bo v primeru večjega interesa organiziran taisti dan po en izlet v bližnjo okolico, ki ne bo zahteval preveč materialnih izdatkov in istočasno še izlet v oddaljenejšo okolico, da bodo smučarji spoznali tudi druge kraje. Marsikdo ne ve in ne pozna odličnih smučarskih terenov Zaplane nad Vrhniko, Rakitne, Pasje ravni, Katarine, Starega vrha nad Škofjo Loko, Ortneka, Sodražice, Blok, bližnjega Zasavja itd., čeprav si je mogoče srčno želel obiskati »kakšen kraj blizu Ljubljane, kjer se da dobro smučati« in bi tak izlet ne bil preveč drag, kakor n. pr. izlet v Planico, Kranjsko goro in podobno.

Upamo, da bosta društvi ne samo izpolnili nade, ki jih vanje polagajo smučarji, temveč da bodo temu zgledu sledili tudi drugi.

*

V zadnjem letu so marljivi mariborski smučarji zgradili v Mariboru tri nove smučarske skakalnice, tako da imamo v Mariboru zdaj štiri skakalnice, kaže pa, da bomo dobili še peto, in sicer pri Železničarskem domu na Pohorju. Poleg 60-metrske skakalnice na Pekerski gorci so poleti zgradili 18-metrsko pionirsko skakalnico. Za mladino levega brega, ki je od te skakalnice le nekoliko preveč oddaljena, pa so poskrbeli s 30-metrsko in 16-metrsko skakalnico za Kalvarijo. Tridesetmetrska skakalnica je nova, manjšo pa so popravili. Na novi bodo lahko skakali samo izurjeni. Za odrasle smučarje pa nameravajo zgraditi še 45-metrsko skakalnico pri Železničarskem domu na Pohorju.

VABILA ZA NOVINARSKI PLES v soboto, 30. januarja smo že začeli razpošiljati. Vsi tisti, ki smo jih pomotoma ali po naključju spregledali, vljudno prosimo, naj jih med 10. in 12. uro dopoldne reklamirajo v pisarni Novinarskega društva Slovenije, Ljubljana, Gosposka 10, da jih bomo lahko upoštevali pri naknadni razdelitvi vabil. Telefon številka 22-215.

Tisti, ki so vabila že prejeli, naj se v dneh 21., 22. in 23. januarja med 3. in 6. uro popoldne prav tako oglasijo v pisarni Novinarskega društva Slovenije, Ljubljana, Gosposka 10, kjer bodo prejeli vstopnice in razporede miz. Vse, ki se novinarskega plesa ne nameravajo udeležiti, pa prosimo, naj nam vabila vrnejo, ker so le-ta poimenska in oštevilčena.

ČLANE NOVINARSKEGA DRUŠTVA SLOVENIJE prosimo, naj se v dneh 21., 22. in 23. januarja oglasijo v pisarni Novinarskega društva, kjer bodo prejeli vabila in vstopnice za Novinarski ples v soboto, 30. januarja.

UDELEŽENCEM NOVINARSKEGA PLESA v soboto, 30. januarja sporočamo, da je postrežbo v vseh prireditvenih prostorih ljubeznivo prevzel hotel »Union«, ki bo jedila in pijače serviral po vsakdanjih, normalnih cenah.

Georg de Vries

5

KUPČIJA S SMRTJO

roman

Biel se je za trenutek ustavil pred rezljanimi hrastovimi vrati. Potem je položil prst na gumb zvonca in oklevajoče pritisnil..

Ostri glas zvonca je prekinil tišino speče hiše tako neprijetno, da se je Biel zdrznil. Zdelo se mu je, da je zvonenje bilo slišati po vsej cesti. Toda v hiši se nič ni ganilo. Tudi cesta je ostala mirna.

Ko je pozvonil četrtič, je naposled zaslišal hitre korake, ki so prihajali iz prvega nadstropja. Visoke pete so zamolklo udarjale po stopniščni preprogi.

Nato so se vrata odprla.

Pred njim je stala Ana Mastockova.

Pogledala ga je hladno in začudeno. »Gospod Biel? Le kje ste pustili mojega moža?«

Biel je snel klobuk in ga nerodno sukal v rokah. Ta zmedenost ni bila posledica razburjenosti. Tako se je počutil vselej, kadar je stal pred gospodarjevo ženo. Zdelo se mu je, da ga Ana Mastockova vedno znova spominja na to, kar je sam že zdavnaj vedel — da namreč ni eden tistih mož, ki se ženska lahko vname zanj v prvem hipu.

Ana Mastockova ga je nepotrpežljivo motrila. »Ali mi nočete povedati, kje je moj mož?«

Theodor Biel se je zastrmel v svoj klobuk, ki je v njegovih nemirnih rokah izgubil že vso obliko. Kako naj ji pove? »Bilo je —,« je začel in iskal besed, »Moram... milostljiva gospa... moram vam sporočiti —.«

Postala je pozorna. Vendar ji še vedno ni prišlo na misel, da bi ga pustila v hišo. »Kaj je vendar, gospod Biel?«

»Je nekaj —,« je začel znova. »Nekaj važnega... in — žalostnega,« je dodal po kratkem obotavljanju.

Odvrnila je pogled od njega in poglecala na cesto, kjer je stal avto. Nenadoma se ji je posvetilo. Razumela je, zakaj stoji Theodor Biel sam pred njo.

Njene oči so se razširile.

»Ali — se je kaj zgodilo?«

Biel je nemo prikimal.

»Moj bog!« S široko razprtimi očmi je strmela vanj. »Kaj je torej? Govorite vendar!«

Theodor Biel je še vedno gledal v svoj klobuk. Njegovi prsti so se krčevito oprijemali okrajcev. »Gospod Mastock je —.« Zaustavil se je, potem pa naglo dejal: »Mrtev je!«

Tišina. Biel je gledal navzgor.

Ana Mastockova je stala nepremično; njene roke so se trdno oprijemale vrat. Praznih oči je strmela čez Biela. Ustnice je imela razprte, kakor da hočejo nekaj reči; vendar glasu ni bilo slišati.

Kaj mi je storiti, če se zgrudi, je pomislil Biel. Povedati bi ji moral resnico.

Toda Ana Mastockova se ni zgrudila. Njen pogled se je počasi vrnil k Bielu. Potem je na široko odprla vrata. »Vstopite!«

Šla je pred njim navzgor po stopnicah v prvo nadstropje, kjer je bilo zasebno stanovanje Mastockovih. Peljala ga je v dnevno sobo. To je bil velik, visok prostor z opaženim stropom, ki je dajal sobi prijetno mračnost. Pred ozkimi, visokimi okni so visele staromodne čipkaste zavese.

Ana Mastockova je pokazala na stol. »Sedite,« je rekla tako mirno, da je bilo Bielu neprijetneje, kot pa če bi se pred njim razjokala. »In pripovedujte mi, kaj se je zgodilo.« Biel je sedel, ona pa je stopila k oknu.

Začel je pripovedovati zgodbo, ki jo je bil povedal že policiji; pri tem se je ravnal točno po gospodarjevih navodilih.

Ana Mastockova ga je poslušala, ne da bi se ganila. Ničesar ni vprašala. Če se je ustavil, je molče počakala, da je spet našel nit.

Ko je končal, se je obrnila in ga pogledala v oči. Njene oči so se svetlikale modro in neprodirno kot dragocen porcelan. V obraz je bila bleda. »Ali je hudo trpel?« je vprašala tiho.

Biel je odkimal.

Spet je v sobi zavladal molk. Nato je vprašala: »Kje je zdaj?« Njen glas se je lomil.

Biel je povedal, da je mrliča odnesla policija; takšna je pač navada.

»Ali — ali ga bom morala videti?« je vprašala Ana Mastockova.

Biel se je prestrašil. Na to ni bil pomislil niti Mastock niti on. Če bi Ano Masaockovo privedli pred mrliča, bi bilo igre konec! Ne, to se ne sme zgoditi! Storiti mora vse, da to prepreči.

»Bolje je, da ga ne vidite,« je dejal živčno. »Bilo bi strašno.«

To jutro je prvič opazil, da se je v njenem obrazu nekaj zganilo. Ana Mastockova je bila bleda kot stena; dala si je obe roki pred oči in drhtela od groze.